

ADSP
Asia Displacement Solution Platform

پلان عمل برای ادغام مجدد: هرات

دسمبر ۲۰۱۹

فهرست مطالب

۱	خلاصه اجرایی
۴	بخش اول- دامنه تحقیق
۶	بخش دوم- یافته ها
۶	نگاه اجمالی به زمینه بیجا شدگی
۹	مصونیت فزیک
۱۱	مصونیت مادی
۱۸	مصونیت قانونی
۲۳	مرور یافته ها
۲۵	بخش سوم- نتیجه گیری و توصیه ها
۲۸	بخش چهارم- پلان عمل

تاریخ تهیه و ترتیب سند
دسامبر ۲۰۱۹

قدردانی

این تحقیق مبتنی بر مرور معلومات ثانوی و مصاحبات می باشد. محقق مراتب امتنان خود را به کسانی که به اجرای این تحقیق کمک نموده اسناد مختلفی را با ما شریک ساختند و در بحث ها شرکت بعمل آوردند، تقدیم می دارد که شامل کارمندان ریاست های دولت، دفاتر ملل متحد، موسسات غیردولتی ملی و بین المللی و سکتور خصوصی می باشند.

این تحقیق با کمک مالی DANIDA و دیپارتمنت حفاظت غیرنظامیان و کمک های بشردوستانه اتحادیه اروپا فراهم آمده است. دیدگاه های بیان شده در این گزارش متعلق به نویسندگان بوده و نظرات رسمی DANIDA، اتحادیه اروپا، ADSP و اعضای آن را بازتاب نمی دهد.

**MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK**

تیم تحقیقی

اعتبار عکس: NRC
دیزاین: arasd.com

فهرست اختصارات

پلتفرم بیجاشده گان آسیا	ADSP
افغانی (واحد پول)	Af\$
Assess Transform Reach Consulting	ATR
پروژه میثاق شهروندی افغانستان	CCAP
شورای انکشافی اجتماع	CDC
هماهنگی خدمات بازسازی و انکشافی برای افغانستان	CRDSA
اداره احصائیه مرکزی	CSO
ریاست مهاجرین و عودت کننده گان	DORR
انجمن مهاجرین دنمارک	DRC
بحث گروهی	FGD
خشونت جنسیتی	GBV
ابزار ارزیابی اضطراری خانواده	HEAT
خانه، زمین و دارایی	HLP
پلان واکنش انساندوستانه	HRP
کمیته رهبری بین سازمانی	IASC
مصاحبه عمیق	IDI
مرکز نظارت بر بیجاشده گان داخلی	IDMC
بیجاشده گان داخلی	IDP
سازمان بین المللی مهاجرت	IOM
کمیته نجات بین المللی	IRC
خدمات مشترک دسته بندی بیجاشده گان داخلی	JIPS
مصاحبه با آگاه کلیدی	KII
برنامه تخصیص زمین	LAS
وزارت اقتصاد	MoE
وزارت امور داخله	MoI
وزارت کار، امور اجتماعی، شهداء و معلولین	MoLSAMD
وزارت صحت عامه	MoPH
وزارت مهاجرین و عودت کننده گان	MoRR
وزارت شهرسازی و اراضی	MUDA
انجمن مهاجرین ناروی	NRC
دفتر ملل متحد برای انسجام امور بشردوستانه	OCHA
سکرتریت راهکارهای پایدار منطقوی	ReDSS
سازمان امداد بین الملل	RI
تعلیمات و آموزش تخنیکی و مسلکی	TVET
کمیشنری عالی ملل متحد در امور مهاجرین	UNHCR

خلاصه اجرایی

این ارزیابی نتیجه پروژه پلتفرم بیجاشده گان آسیا (ADSP) است که هدف آن عبارت از رهنمایی اعضای پلتفرم در عرصه های برنامه ریزی و پالیسی سازی و رهنمایی دیگر سازمان های انکشافی و انساندوستانه در راستای حمایت از بهبود اجتماعات بیجاشده در هرات می باشد.

این ارزیابی بر مبنای شاخص های مرتبط به مصونیت فیزیکی، مادی و قانونی به شناسایی تفاوت ها و نابرابری های موجود میان اجتماعات میزبان و بیجاشدهگان پرداخته و چالش های بیجاشدهگان در زمینه ادغام با اجتماعات میزبان را شناسایی می کند. این پلان عمل یک نیازسنجی نیست و جایگزین ارزیابی های تکنیکی نیز نمی باشد، بلکه هدفش انکشاف یک استراتژی برای بهبود تاب آوری اجتماع و ادغام پذیری میان جمعیت های میزبان و بیجاشده از طریق گرد هم آوردن عاملان انکشافی و انساندوستانه می باشد. در این گزارش خلاصه ای از یافته ها ارائه نموده و به تشریح یک شاخص جایگزین و نیز شاخص های کمکی می پردازیم. خوانندگان علاقمند به بررسی دیتاست کامل می توانند از وبسایت ngo.adsp.www بازدید نمایند که حاوی تمام یافته ها به شمول جزئیات دموگرافیکی، جغرافیایی و برنامهها می باشد.

هرات تعداد بالای بیجاشدهگان افغانستان را در خود جای می دهد. جنگ، نبود فرصت های اقتصادی و فجایع طبیعی در خلال چند سال گذشته منجر به اسکان بیجاشدهگان، عودت کنندهگان و مهاجران اقتصادی در داخل و اطراف شهر هرات شده است. نبود زیربنا در ساحات شهری و نیمه شهری و فقرزدگی اجتماعات میزبان، حمایت و ادغام بیجاشدهگان داخلی را دشوار ساخته است.

دولت افغانستان پالیسی ملی بیجاشدهگان داخلی را در ماه فبروری ۲۰۱۴ منتشر نمود که به تعقیب آن پلان عمل ولایتی هرات برای تطبیق پالیسی مذکور در ولایت هرات انکشاف داده شد. این پلان چارچوبی برای عرضه مساعدت انساندوستانه و شناسایی راهکارهای پایدار برای بیجاشدهگان داخلی ارائه می کند. هرچند که در این عرصه اقداماتی تطبیق گردیده اما تلاش های دولت در این زمینه محدود بوده است، چون اجرای پلان مذکور عمدتاً به دوش موسساتی است که مسئولیت عرضه مساعدت را به عهده می گیرند. افزون بر آن، بوروکراسی و بی تعهدی در برخی وزارت ها نیز روند پیشرفت را در سطح ولایات کند می سازد.

بیجاشدهگان ساکن در شهر هرات وضعیت های گوناگونی دارند. نصف آنها از دیگر ولسوالی های هرات آمده اند و سایر آنها عمدتاً از بادغیس و غور بیجا شده اند. بیجاشدهگان نیز به مانند اجتماعات میزبان فقیرند و در زمینه یافتن کار دچار مشکلات می باشند، چون از مهارت های لازم برخوردار نبوده و بنا به مشکلات اقتصادی فرصت های شدیداً محدودی برای آنها وجود دارد. اما اکثریت آنان هنوز هم می خواهند در هرات باقی بمانند چون در آن احساس امنیت کرده و امید آن را دارند که نسبت به محل سکونت اصلی شان از شرایط بهتری برای زندگی برخوردار شوند. هرچند که مقامات حکومت محل از منابع کافی برای حمایت از آنان برخوردار نمی باشند، یک نوع همبستگی مطلوب در این زمینه پدیدار شده و گفته می شود که شماری از راهکارهای موقتی با استفاده از منابع موجود در قریه جات از سوی آنان ارائه شده است.

در مرحله بحرانی خشکسالی طیف وسیعی از دفاتر ملل متحد و موسسات ملی و بین المللی در همکاری با وزارتخانه های مربوطه به تأمین مساعدت اضطراری برای بیجاشدهگان جدید پرداختند. برنامه های اضطراری در ماه جون ۲۰۱۹ خاتمه یافتند و به جای آنها هیچ برنامه های برای تأمین مساعدت طولانی مدت ارائه نشده است.

بیجاشدهگان داخلی می گویند که از برخورد حکومت و اجتماعات میزبان رضایت دارند اما وقتی از مقامات حکومت درباره بیجاشدهگان سوال شد، آنها متذکر شدند که شدیداً خواهان آن هستند که بیجاشدهگان به محل سکونت اصلی شان بازگردند که این مسئله بی ثباتی جمعیت های بیجا شده را تشدید می نماید. در ضمن حضور بیجاشدهگان منجر به بروز تنش هایی در اجتماعات میزبان گردیده و برخی از آنان بیجاشدهگان را متهم به اعمال جنایی می کنند و شکایت دارند که بیجاشدهگان مساعدت دریافت می کنند در حالیکه نیازهای اساسی باشندگان اصلی هنوز برآورده نشده است.

بیجاشدهگان به طور عمومی احساس امنیت دارند و عده کمی از آنها با خشونت فیزیکی یا روانی مواجه شده اند. نگرانی های اصلی آنها عبارت از ازدواج های اجباری و زیرسن و کار اطفال می باشند. این دو مسئله هرچند که در افغانستان عمومیت دارند اما احتمال تشدید آن به دلیل فقر و بیجاشدهگی بسیار بالا می باشد.

دسترسی بیجاشدهگان به خدمات اساسی محدود است، بویژه از آنجا که برنامه های اضطراری در ماه جون ۲۰۱۹ خاتمه یافته اند. کمبود غذا یک نیاز اساسی است که هم بیجاشدهگان و هم اجتماع میزبان را متأثر می سازد. دو سوم بیجاشدهگان حداقل یکبار در هفته گرسنه میمانند و میزان بالاتر زنان در مقایسه با مردان، کمبود غذا را تجربه می کنند. افزون بر آن، افرادی که با کمبود غذا مواجه نبوده اند نیز ممکن است به غذای متنوع و کافی دسترسی نداشته باشند.

بیجاشدهگانی که بتازگی وارد هرات شده اند در زمینه دسترسی به خانه و مسکن دچار مشکلات می باشند. یک سوم بیجاشدهگان جدید در خیمه زندگی می کنند و بسیاری از آنان ساکن خانه های کرایه می باشند که همواره شرایط خوبی ندارند. اکثریت بیجاشدهگان به آب آشامیدنی پاک و امکانات فاضلاب دسترسی ندارند. افرادی که از آب نل استفاده می کنند، از قیمت آن شکایت داشته و می گویند که برای دسترسی به آب نیاز به برق دارند.

بیجاشدهگان در دسترسی به خدمات صحی با موانعی مواجه می باشند که فاصله شفاخانه و هزینه رفت و آمد بزرگترین مانع به شمار می آید. دسترسی به تعلیم نیز به چند دلیل محدود است: بسیاری از قریه ها مکتب ندارند و والدین مایل نیستند تا فرزندان شان مسافه های طولانی را برای حضور در مکتب بپیمایند؛ مکاتب مزدحم بوده و متعلمان مجبورند تا در فضای آزاد درس بخوانند. در جریان روز صنف ها در چند شفت دایر می گردد. اطفال باید برای کمک به خانواده کار کنند و امکان ثبت نام برای متعلمان بدون اسناد هویت وجود ندارد.

افزون بر آن، دسترسی بیجاشدهگان به فعالیت های اقتصادی محدود است. فرصت های کار اندک بوده و منبع اصلی

عایداتی آنها کار آزاد و کار موقتی می باشد. بیجاشده گان از منابع مالی کافی برای راه اندازی کارهای کوچک برخوردار نبوده و به قرصه نیز دسترسی ندارند. برنامه های تعلیمات و آموزش تکنیکی و مسلکی قادر به پرورش مهارت های لازم نمی باشند. این وضعیت نهایتاً سبب تشدید تفاوت در معیار زندگی بین جمعیت میزبان و بیجاشده گان می شود، طوریکه تعداد جمعیت میزبان که همواره قادر به پرداخت هزینه های اساسی می باشند، سه برابر جمعیت های بیجاشده می باشد.

بیجاشده گان به غیر از مسائل مالی، با مشکلات دیگری در زمینه دسترسی به زمین و مسکن مواجه نمی باشند اما به طور عام نسبت به اجتماعات میزبان، خدمات بیشتری را از ناامنی مسکن متحمل می شوند. تعداد زیادی از بیجاشده گان بزرگسال تذکره دارند، هرچند تعداد خانم های بدون تذکره به مراتب بیشتر از مردان است و این مشکل در مورد اطفال شدیدتر می باشد. هرچند که در محل سکونت اصلی مکانیزم هایی برای گرفتن تذکره و اسناد دیگر وجود دارد اما اکثر بیجاشده گان به دلیل ناامنی و ناتوانی در پرداخت هزینه های مربوطه نمی توانند به محل سکونت اصلی سفر نمایند.

میزان مشارکت بیجاشده گان در امور دولتی مشابه به اعضای اجتماع میزبان می باشد. بیجاشده گان از امکان رأی دادن و کاندید شدن برخوردار می باشند، هرچند که مشارکت آنان در این زمینه، بویژه در میان زنان، پایین است. سهم گیری آنان در امور اجتماعی و سیاسی نیز محدود می باشد. برعلاوه، بیجاشده گان به سیستم های عدلی-قضایی رسمی و غیررسمی دسترسی دارند اما ترجیح می دهند که مشکلاتشان را به طریقه های غیررسمی حل و فصل نمایند، چون از نظر آنها سیستم رسمی فاسدتر است. مکانیزم های رسیدگی به شکایات بویژه در ارتباط با بیجاشده گان و مساعدت، وجود دارد اما آنها از چنین مکانیزم هایی آگاهی نداشته و در عوض به ملک های قریه مراجعه میکنند.

آسیب پذیری ها بواسطه بیجاشده گان تشدید می یابد که به نوبه خود بر توانایی دسترسی به خدمات نیز تأثیرگذار است. نداشتن سند، مشکلات گرفتن یا تبدیل اسناد و ارتباطات محدود، دسترسی به تعلیم، فرصت های اقتصادی و قرصه را بویژه برای تازه واردها را مشکل می سازد. زنان بیجاشده نیز با مشکلات بیشتری مواجه اند که آنان را از دسترسی به خدمات صحی، فرصت کار و غذا باز می دارد. در عرصه های دیگری همچون احساس امنیت، اعتماد به پولیس، کمبود غذا، مسکن و امکانات فاضلاب نیز تفاوت هایی بین جمعیت های شهری و نیمه شهری وجود دارد.

معلومات کامل که این نتایج از آنها بدست آمده است، در آدرس ngo.adsp.www قابل دسترسی می باشند. ضمائم حاوی روش تحقیق و ابزارهای جمع آوری معلومات نیز در آدرس مذکور موجود می باشند.

Overview of findings

ACTION PLAN FOR INTEGRATION: HERAT

HERAT – ALL POPULATIONS

PROTECTION	PHYSICAL SAFETY		SAFETY AND SECURITY		SOCIAL COHESION	
	POPULATIONS	HOST	POPULATIONS	HOST	POPULATIONS	HOST
Quantitative proxy indicators: Percentage of population with access to physical, mental or psychological services	POPULATIONS	HOST	Percentage of population with access to physical, mental or psychological services	POPULATIONS	Percentage of population with access to physical, mental or psychological services	POPULATIONS
ACCESS TO BASIC SERVICES	Percentage of population with access to basic services	POPULATIONS	Percentage of population with access to basic services	POPULATIONS	Percentage of population with access to basic services	POPULATIONS
ACCESS TO EMPLOYMENT AND JOB CREATION	Percentage of population with access to employment and job creation	POPULATIONS	Percentage of population with access to employment and job creation	POPULATIONS	Percentage of population with access to employment and job creation	POPULATIONS
HOUSING LAND AND PROPERTY	Percentage of population with access to housing land and property	POPULATIONS	Percentage of population with access to housing land and property	POPULATIONS	Percentage of population with access to housing land and property	POPULATIONS
ACCESS TO DOCUMENTATION	Percentage of population with access to documentation	POPULATIONS	Percentage of population with access to documentation	POPULATIONS	Percentage of population with access to documentation	POPULATIONS
ACCESS TO REMEDIES AND JUSTICE	Percentage of population with access to remedies and justice	POPULATIONS	Percentage of population with access to remedies and justice	POPULATIONS	Percentage of population with access to remedies and justice	POPULATIONS
LOCAL SAFETY	Percentage of population with access to local safety	POPULATIONS	Percentage of population with access to local safety	POPULATIONS	Percentage of population with access to local safety	POPULATIONS

HERAT – DISPLACED ONLY

PROTECTION	PHYSICAL SAFETY		SAFETY AND SECURITY		SOCIAL COHESION	
	POPULATIONS	HOST	POPULATIONS	HOST	POPULATIONS	HOST
Quantitative proxy indicators: Percentage of population with access to physical, mental or psychological services	POPULATIONS	HOST	Percentage of population with access to physical, mental or psychological services	POPULATIONS	Percentage of population with access to physical, mental or psychological services	POPULATIONS
ACCESS TO BASIC SERVICES	Percentage of population with access to basic services	POPULATIONS	Percentage of population with access to basic services	POPULATIONS	Percentage of population with access to basic services	POPULATIONS
ACCESS TO EMPLOYMENT AND JOB CREATION	Percentage of population with access to employment and job creation	POPULATIONS	Percentage of population with access to employment and job creation	POPULATIONS	Percentage of population with access to employment and job creation	POPULATIONS
HOUSING LAND AND PROPERTY	Percentage of population with access to housing land and property	POPULATIONS	Percentage of population with access to housing land and property	POPULATIONS	Percentage of population with access to housing land and property	POPULATIONS
ACCESS TO DOCUMENTATION	Percentage of population with access to documentation	POPULATIONS	Percentage of population with access to documentation	POPULATIONS	Percentage of population with access to documentation	POPULATIONS
ACCESS TO REMEDIES AND JUSTICE	Percentage of population with access to remedies and justice	POPULATIONS	Percentage of population with access to remedies and justice	POPULATIONS	Percentage of population with access to remedies and justice	POPULATIONS
LOCAL SAFETY	Percentage of population with access to local safety	POPULATIONS	Percentage of population with access to local safety	POPULATIONS	Percentage of population with access to local safety	POPULATIONS

بخش اول - دامنه تحقیق

پس منظر و زمینه

نزدیک به چهار دهه جنگ در افغانستان تعداد کثیری از افغان ها را مجبور به ترک خانه و پناه بردن به جاهای دیگر چه در خارج و چه در داخل کشور ساخته است. از سال ۲۰۰۲ علاوه بر مهاجرت خارجی به تعداد ۵/۲ میلیون افغان بویژه از ایران و پاکستان به افغانستان بازگشته اند.^۱ این بازگشت برای بسیاری از آنان، بازگشت به بیجا شده گی بوده است. تعداد افرادی که در حال حاضر بر اثر جنگ یا فجایع طبیعی بیجا شده اند، حداقل ۲ میلیون نفر تخمین شده است.^۲ عودت و بیجا شدگی فشار مضاعفی بر اجتماعات وارد می کند که پیش از این نیز اقتصاد ضعیف و خدمات دولتی ناکافی رنج برده اند.

شهر هرات دارای نفوس تخمینی ۵۷۸،۳۰۵ نفر^۳ می باشد که در پانزده^۴ ناحیه زندگی می کنند. ۳۶ فیصد این اراضی شهری را زمین های زراعتی تشکیل می دهد.^۵ ولایت هرات به طور تخمینی ۷۰۰،۰۰۰ نفر را در خود جای می دهد^۶ و ساحات نیمه شهری دارای وابستگی اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی به شهر هرات می باشند که در آن زیر بناهای مهمی همچون میدان هوایی و پارک صنعتی واقع شده اند. این ولایت متشکل از ۱۴ ناحیه بوده و به طور تخمینی ۲۴۵ قریه دارد.^۷

تا سال ۲۰۱۶ بیشتر از نصف جمعیت هرات ۱۷ ساله یا زیر ۱۷ سال بوده اند و افراد بین سنین ۰ تا ۴ یا ۱۵/۲ فیصد بزرگترین سهم جمعیت را به خود اختصاص می دهند.^۸ نرخ باسوادی جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر از آن ۴۷،۹ فیصد بوده است.^۹ در همین دوره زمانی، به تعداد ۸۰۸،۰۰۰ نفر ۳۳/۴ فیصد جمعیت هرات در کتگوری مهاجران از دیگر نقاط افغانستان قرار گرفته اند.^{۱۰} در شهر هرات، به طور تخمینی ۴۷ فیصد جمعیت در سال ۲۰۱۶ مهاجر بوده اند.^{۱۱} کارگران خدماتی و فروشندهگان با ۲۲/۹ فیصد بالاترین سهم نفوس کارگران را تشکیل می دادند.^{۱۲}

هرات که به لحاظ استراتژیکی نزدیک به سرحد ایران است، در میان ولایات ثروتمندتر افغانستان قرار دارد که از واردات و صادرات با ایران، معدن داری، تولید و صنایع سنتی قالین بافی، شیشه، کاشی سازی و گلدوزی منفعت می برد.^{۱۳} با این حال، نا امنی عمومی و خطر اختطاف تأثیرات منفی بر تجارت ها و تجارت پیشگان وارد نموده است.^{۱۴}

هرات از آنجا که تقریباً ۳۰،۰۰۰ خانواده بیجا شده از ولایات همجوار را در خود جای می دهد،^{۱۵} یکی از ولایات دارای بالاترین تعداد بیجا شده گان می باشد. دلایل اصلی بیجا شدگی جنگ و فجایع طبیعی مانند سیل و خشکسالی می باشند. در داخل شهر هرات چند سکونتگاه دائمی برای بیجا شده گان داخلی وجود دارد: کاریزک، مینارات، نوآباد، حوزه پولیس، شیدایی و مسلخ.^{۱۶} بیجا شده گان با مشکلات شدیدی همچون دسترسی کم به خدمات اساسی، عدم مصونیت غذایی شدید، عدم مصونیت مسکن، نبود کار و عدم امنیت شغلی مواجه می باشند.^{۱۷} بیجا شده گان به طور عمومی بیشتر محتمل به زندگی در داخل و اطراف شهرهای بزرگ می باشند و تعداد فزاینده ای از آنان ساحات نیمه شهری واقع در اطراف شهر هرات دیده می شوند.^{۱۸}

اهداف و فعالیت های اصلی پروژه

هدف این پروژه انکشاف یک پلان واکنشی جامع چندساله و چندسکتوری برای هدایت برنامه ها و پالیسی های اعضای ADSP (NRC، IRC، DRC) و سایر سازمان های انساندوستانه، همکاران انکشافی و دولتی در راستای حمایت از بهبود اجتماعات بیجا شده ساکن هرات می باشد.

پلان عمل مبتنی بر ارزیابی وضعیت موجود در چهار ساحه شهری و نیمه شهری متأثر شده از بیجا شده گی در هرات می باشد. این پلان با توجه به موانع موجود و فرصت هایی که امکان گذار از واکنش اضطراری به برنامه های طولانی مدت را فراهم می سازند، تهیه و تدوین شده است.

پلان عمل چند سکتوری شامل برنامه ها و فعالیت هایی است که می توانند به شکل فعال به بهبود سریع و ایجاد مقاومت اجتماعی در برابر تکان ها کمک نموده و در عین زمان بیجا شده گان را در دستیابی به راهکارهای پایدار یاری رسانند. جزئیات کامل روش تحقیق و ابزارهای تحقیق در قالب یک ضمیمه در آدرس www.ngo.adsp.org ارائه شده است.

- ۱ http://reporting.unhcr.org/sites/default/files_2018%20October%202018-2019%20Refugees%20for%20Strategy%20Solutions%20UNHCR%202018.pdf
- ۲ همان منبع
- ۳ Islamic Republic of Afghanistan National Statistics and Information Authority, 2018-2017, Afghanistan Statistical Yearbook 2018, [http://www.nsi.gov.af/content/files/English%20Yearbook%201396-min%20\(1\).pdf](http://www.nsi.gov.af/content/files/English%20Yearbook%201396-min%20(1).pdf)
- ۴ <http://herat-m.14.Municipal%20Districts%20Nahia%20Municipality%20Islamic%20Republic%20of%20Afghanistan%20accessed%20June%202019>
- ۵ <http://www.fukuoka.unhabitat.org/2016%20Series%20Two%20January%201%20Breaking%20the%20Rural-Urban%20Divide%20Discussion%20Paper%202016.pdf>
- ۶ همان منبع
- ۷ همان منبع
- ۸ Islamic Republic of Afghanistan Central Statistics, 2016 Herat, March - 2016 Socio-Demographic and Economic Survey, https://afghanistan.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/SDES_HERAT_FINAL_ENG.pdf
- ۹ همان منبع
- ۱۰ همان منبع، ص ۲۹
- ۱۱ European Asylum, 2019 Afghanistan Key Socio-Economic Indicators: Focus on Kabul City, Mazar-e Sharif and Herat City, April 2019, <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-COI-Afghanistan-KSEI-April-2019.pdf>
- ۱۲ 43.Herat, p - 2016 Socio-Demographic and Economic Survey
- ۱۳ 29.Afghanistan Key Socio-Economic Indicators, p
- ۱۴ همان منبع
- ۱۵ DRC, Herat
- ۱۶ Inter-Agency Durable Solutions Initiative, 2016 Profile and Response Plan for Protracted IDP Settlements in Herat, October 2016, http://www.globalprotectioncluster.org/_assets/files/field_protection_clusters/Afghanistan/files/HLP%20AoR/inter_agency_durable_solutions_report_herat_october_2016_en.pdf
- ۱۷ همان منبع
- ۱۸ DACAAR/Samuel Hall, 2015, Agency and Choice Among the Displaced: Returnees' and IDPs' choice of destination in Afghanistan, <http://www.dacaar.org/functions/publications/uploads/20180404070053DACAAR%208%20SH%20Full%20Report%202015.pdf>

نکاتی در مورد اصطلاحات کلیدی این گزارش

فهرست کامل اصطلاحات بکار رفته در این تحقیق و تعریف رسمی آنها در ضمیمه ارائه شده است.

بیجاشده گان داخلی و مهاجران اقتصادی - در هرات اکثر بیجاشده گان به دلیل اثرات جنگ مسلحانه و فجایع طبیعی (اکثراً خشکسالی) بیجاشده اند. مهاجرانی که می‌گویند فقط به دلایل اقتصادی مهاجرت نموده اند که ربطی به فجایع طبیعی و جنگ نداشته است، به عنوان مهاجران اقتصادی دسته بندی شده اند.

بیجاشده گان جدید و طولانی مدت - از آنجا که تمرکز تحقیق با توجه به محدوده زمانی "بهبود زود هنگام" بر روی افرادی که است که بین شش و سی و شش ماه بیجاشده اند، افراد زمانی در کتگوری "بیجاشده گان جدید" قرار می‌گیرند که تا سه سال بیجاشده باشند و "بیجاشده گان طولانی مدت" نیز به کسانی اطلاق می‌شود که برای بیشتر از سه سال بیجا شده باشند. قابل ذکر است که کمیشنری عالی ملل متحد بیجاشده گی طولانی مدت را به عنوان بیجاشده گی هایی که بیشتر از ۵ سال باشد، تعریف می‌کند.^{۱۹}

عودت کننده - این اصطلاح هر چند اشاره دارد به آنچه از بیجاشده گان داخلی که به محل سکونت قبلی شان عودت می‌کنند،^{۲۰} اما در این گزارش تنها به مهاجرانی اطلاق می‌شود که (به طور داوطلبانه یا غیرداوطلبانه) به افغانستان باز می‌گردند.

شخص بیجاشده - این اصلاح در این گزارش اشاره دارد به تمام کسانی که خود را عودت کننده، بیجاشده داخلی یا مهاجر اقتصادی می‌دانند.

اجتماع میزبان - این اصطلاح اشاره دارد به کسانی که خود را ساکنان دائمی یا طولانی مدت محل اقامت فعلی شان می‌دانند. آنها ممکن است اصالتاً از محل اقامت فعلی شان باشند یا نباشند، یا ممکن است قبلاً مهاجر شده باشند اما در این مکان آنقدر زندگی کرده باشند تا خود را از ساکنان دائمی آن بدانند.

^{۱۹} UNHCR, 'Protracted Refugee Situations', Executive Committee of the High Commissioner's Programme, Standing Committee pdf.40c982172/https://www.unhcr.org.2.p.2004 June 10,14.SC/CRP/54/Meeting, UN Doc. EC
^{۲۰} <http://reporting.unhcr.org/glossary>

بخش دوم - یافته ها

نگاه اجمالی به زمینه بیجاشدگی

در این بخش نگاهی اجمالی خواهیم داشت به زمینه و شرایطی که در آن شاخص ها اندازه گیری شده اند. این بخش به بررسی زمینه اجتماعی، قانونی و برنامه ای که بیجاشدگی در درون آن بوقوع می پیوندد، می پردازد و به عنوان مرجعی برای فهم بهتر موانع یا عوامل تسهیل کننده پیشرفت در شاخص ها در طول مطالعات بعدی عمل می نمایند. در این بخش ضمن تحلیل پالیسی ها و معلومات کمی و کیفی، به تشریح پروفایل اجتماعات متأثر شده از بیجاشدگی، واکنش های برنامه ای به بیجاشدگی، تعامل و دیدگاه سهم گیرندگان مختلف (دولت، اجتماعات میزبان، جمعیت های بیجاشده) می پردازیم.

تطبيق پالیسی بیجاشده گان داخلی و چارچوب های دیگر

بررسی چارچوب قانونی و پالیسی نشان می دهد که این چارچوب دارای دورنما و اصول قوی و عملکردهای برتر می باشد اما مکانیزمهای تطبيق چارچوب ضعیف بوده و یا وجود ندارند، سیستم نظارت وجود ندارد و تمرکز یافتگی سیستم حکومت افغانستان سرعت ابتکارات را در سطح ولایات پایین می آورد.

پالیسی ملی بیجاشده گان داخلی در ماه نومبر ۲۰۱۳ تصویب و در فبروری ۲۰۱۴ منتشر شد. این پالیسی یک سند ملی است که برای حفاظت از حقوق افغان های بیجاشده در همکاری با وزارت مهاجرین و عودت کنندگان، دفتر اداره امور شورای وزیران و دیگر وزارتخانه های ذیربط و نهادهای موظف به تطبيق آن، طراحی شده است.^{۲۱} مطابق به این پالیسی، پلان اجرایی ملی باید به شکل سالانه توسط وزارت مهاجرین و عودت کنندگان تهیه گردد و **پلان های عمل ولایتی** نیز باید تحت نظارت و رهبری والیان انکشاف داده شوند.^{۲۲} در حالیکه پلان عمل هرات نخستین پلانی بود که انکشاف داده شد، اما پلان عمل ملی هنوز تکمیل نگردیده است. عدم پلان گذاری در سطح ملی سرعت تطبيق پلان را در ولایت هرات پایین آورده است، چون هیچ نوع مکانیزم ملی برای پشتیبانی از اقدامات ولایتی یا نظارت بر تطبيق وجود ندارد. رئیس ریاست مهاجرین و عودت کنندگان هرات برای پشتیبانی از اقدامات ولایتی یا نظارت بر مبنای پلان ولایتی چندین اقدام انجام شده است اما آنها اکنون منتظرند تا اقدام بعدی در کابل انجام شود، در حالیکه چندین ماه یا سال از زمان ارائه درخواست توسط این ریاست گذشته است.

برغم موجودیت پلان عمل ولایتی به نظر می آید که ریاست های ولایتی ذیربط هنوز هم آگاهی کافی از پالیسی ندارند و در برخی موارد که تا حدی آگاهی وجود داشته، قادر نبوده اند تا محتوای آن را به خوبی تشریح نمایند. آگاهان کلیدی در خلال مصاحبات توانستند تا رویکردهای برنامه ای شان برای پاسخگویی به نیازهای بیجاشده گان را تشریح نمایند اما نمی دانستند که این کمک های آنها به تحقق هدف گسترده تری که در پالیسی بیجاشده گان داخلی وضع شده است، چه کمکی می کند.

برخی از تدابیر مندرج پلان عمل ولایتی تطبيق شده است اما میزان موفقیت آنها ثبت نشده و روند تطبيق به شکل مناسب نظارت نشده است که این مسئله ارزیابی میزان پیشرفت یا کاستی هایی را که بر جای خود باقی مانده اند، دشوار می سازد. دو موفقیت اصلی که در مصاحبات مورد اشاره قرار گرفته اند، عبارتند از: (۱) پوشش اجتماعات بیجاشده توسط برنامه میثاق شهروندی افغانستان که منجر به تأسیس شوراهای انکشافی محل در این اجتماعات شده است، و (۲) حمایت از بیجاشده گانی که از طریق تأمین بسته مالی برای ۳۰۰۰ خانواده به محل سکونت اصلی شان بازمی گردند.

مدیریت روند گذار از واکنش انساندوستانه به راهکارهای پایدار هنوز هم یک امر چالش آور است، چون این روند توسط یک حکومت ولایتی انجام می شود که تماما وابسته به کمک هایی است که موسسات غیردولتی از تمویل کنندگان دریافت می کنند.

با توجه به شمار بالای مهاجران عودت کننده و نیاز به ارائه راهکارهای پایدار برای جمعیت های بیجاشده، دولت در ختم سال ۲۰۱۶ اقدام به تسوید چارچوب پالیسی عودت کنندگان و بیجاشده گان داخلی نمود. این چارچوب ناظر بر مساعدت های انساندوستانه و انکشافی می باشد و هدفش عبور از مساعدت های انساندوستانه به راهکارهای پایدار با بهره گیری از "رویکرد جامعه شمول" می باشد.

فرمان جدید ریاست جمهوری در مورد تخصیص زمین (فرمان شماره ۳۰۵) در ماه آگوست ۲۰۱۸ با هدف بهبود طرزاعمال تخصیص زمین و مسکن برای عودت کنندگان آسپ پذیر، بیجاشده گان و خانواده های شهدا صادر گردید. اکثر بیجاشده گان داخلی و عودت کنندگان از این فرمان آگاهی ندارند، هرچند که تعداد کمی از آنها شنیده اند که چنین تدابیری موجود می باشد. به گفته دو تن از سهم گیرندگان، نمرات زمین برای بیجاشده گان داخلی اختصاص یافته است. برای مثال، دولت در پشت جوی سلطانی چند نمره زمین را برای بیجاشده گان داخلی از ساحه شیدایی توزیع نموده است تا آنها را برای اسکان دائمی حمایت نماید اما چندین تن از آگاهان کلیدی گزارش داده اند که این پروسه کند و خسته کننده است. سازمان های انساندوستانه در صورت امکان به تأمین حمایت های اضطراری از جمله کلینیک های سیار برای بیجاشده گان در سکونتگاه های فعلی شان، تا زمان انتقال شان به زمین جدید، ادامه می دهند.

پیشینه جمعیت میزبان

اکثر اجتماعات میزبان فقیرند، دچار کمبود منابع بوده و فرصت های شغلی بسیار محدودی در اختیار دارند. آنها در قریه ها و با داشتن زیربنای ناچیز زندگی می کنند، عمدتاً به زراعت متکی بوده و معمولاً در مزارع یا مشاغل ساده کار می کنند. تقریباً یک سوم اشخاص سروری شده از اجتماع میزبان (۳۵ فیصد) گزارش دادند که کار آزاد داشته و یک سوم دیگر آنها (۳۳ فیصد) از طریق کارهای فصلی یا کوتاه مدت، کسب عاید می کنند. مردان به شکل روزمزدی در

۲۱ National Policy on Internally Displaced Persons, p

۲۲ <http://reporting.unhcr.org/glossary>

۲۳ این فرمان جایگزین فرمان ریاست جمهوری پیرامون توزیع زمین برای اسکان بیجاشده گان داخلی و عودت کنندگان واجد شرایط (فرمان شماره ۱۰۴) که در سال ۲۰۰۵ تصویب شد.

مزارع یا مشاغل ساختمانی کار می کنند. زنان قالین بافی یا پاک کاری می کنند و در برخی موارد، اطفال نیز مجبور به کار می باشند. تقریباً نیمی از خانواده های اجتماع میزبان (۴۹ فیصد) با عاید ۵,۰۰۰ افغانی در هر ماه زندگی می کنند. ۳۹ فیصد دیگر آنها در هر ماه ۱۰,۰۰۰ عاید دارند. در اجتماعات شهری فقیر هرات، برخی از افراد گفته اند که روزانه با ۱۰ افغانی زندگی شان را می گذرانند و برای ادامه زندگی دارایی های شان را می فروشند.

نتایج سروی نشان می دهد که اکثریت مردم (۷۴٪) در خانه های شخصی شان زندگی می کنند. با این حال، اکثر مصاحبه شوندگان در رباط کابل و رباط سلیمان گفته اند که در خانه های کرایه می کنند. در حوزه ششم هرات، اجتماع میزبان فاقد مواد و خدمات اساسی بوده و با مشکل کمبود غذا و موانع دسترسی به آب مواجه می باشند. افزون بر آن، در قریه آنها نه مکتب وجود دارد و نه شفاخانه.

” در قریه ما برق ضعیف است. ما آب داریم اما سرک های ما نیمه پخته است. مردم ما در سکتور زراعت کار می کنند یا کارگر روزمزد هستند.“

عضو زن از اجتماع میزبان، اردو باغ

پیشینه جمعیت بیجاشده

۵۵ فیصد بیجاشده گان مصاحبه شده، برای کمتر از سه سال^{۲۴} در اجتماعات مورد نظر زندگی کرده اند و ۴۵ فیصد آنان مدت سکونت شان در این اجتماعات بیشتر از سه سال بوده است. افراد اخیراً بیجاشده ای که با آنها مصاحبه شد، عمدتاً در ساحات نیمه شهری گذره و انجیل اسکان داده شده اند و افرادی که برای مدت طولانی تری در هرات پوده اند، عمدتاً در ساحات شهری اسکان داده شده اند. نیمی از بیجاشدهگان (۵۱ فیصد) از دیگر ولسوالی های هرات آمده اند در حالیکه سایر آنها از بادغیس (۲۲٪) و غور (۱۳٪) آمده اند و نسبت کوچکی از آنان از فاریاب (۴٪) و فراه (۲٪) می باشند. تعداد بسیار کمی از آنها از کابل و ولایات شرقی افغانستان مهاجرت کرده اند. اکثریت عودتکنندگان از ایران آمده اند. نصف بیجاشده گان (جمعاً ۵۱٪)، به ترتیب ۶۱ فیصد بیجاشده گان جدید و ۴۱ فیصد بیجاشده گان طولانی مدت^{۲۵} محل سکونت اصلی شان را به علت نا امنی و حضور فعال شورشیان ترک نموده اند. دلیل دوم بیجاشده گی نبود اشتغال و فرصت های اقتصادی است و یک چهارم بیجاشده گان (۱۷ فیصد بیجاشده گان جدید و ۳۶ فیصد بیجاشده گان طولانی مدت) می گویند که به این دلیل قریه خویش را ترک موده اند. مردم همچنان به دلیل فجایع طبیعی مانند خشکسالی و سیل، هر چند به تعداد کمتر، بیجاشده اند (جمعاً ۱۶٪، ۱۹٪ بیجاشدهگان جدید و ۱۴ فیصد بیجاشده گان طولانی مدت). باید متذکر شد که در اجتماعات روستایی، فجایع طبیعی مثل خشکسالی می توانند بر بهروزی اقتصادی تأثیرگذار باشند و از این رو این نتایج می توانند تلفیقی باشند.

بیجاشده گان و عودت کنندگان در محل سکونت اصلی شان افراد فقیری بوده اند که بیجاشده گی بر فقر و مشکلات آنان افزوده است. بسیاری از آنها قبل از بیجاشده گی در سکتور زراعت کار کرده اند و از این رو هیچ مهارتی غیر از زراعت ندارند. تعداد کمی از آنها گفته اند که در محل سکونت اصلی شان زمین دارند. افراد بیجاشده هنگام ترک وطن چیزی زیادی با خود نیاورده اند و گزارش داده اند که هیچ دارایی ارزشمندی ندارند که بتوانند برای امرار معاش در دوره بیجاشده گی از آن استفاده نمایند.

اکثریت بیجاشده گان چه بیجاشده گان جدید (۹۱ فیصد) و چه بیجاشده گان طولانی مدت (۹۳ فیصد) می خواهند در هرات باقی بمانند. بیجاشده گان گفته اند که این تصمیم را به دلیل وجود شرایط بهتر زندگی در هرات، در مقایسه با وطن شان، گرفته اند. نا امنی و نبود فرصت های معیشتی و یا زیرینا در محل سکونت اصلی به عنوان موانع بازگشت مورد اشاره قرار گرفته اند. بیجاشده گانی که حاصلات و احشام شان به علت خشکسالی از دست رفته است، امیدی به بازگشت ندارند.

” ما می خواهیم در اینجا زندگی کنیم. امید آن را داریم که یک نمره زمین بگیریم تا برای خود خانه بسازیم چون قریه ما نا امن است.“

زن بیجاشده از اردو باغ

واکنش به بیجاشده گی اجباری

بسیاری از موسسات غیردولتی و دفاتر ملل متحد به عرضه مساعدت برای بیجاشده گان داخلی پرداخته اند. نهادهای دولتی مثل ریاست صحت عامه، ریاست معارف، ریاست احیاء و انکشاف دهات و اداره مقابله با فجایع طبیعی نیز اجتماعات بیجاشده را حمایت نموده اند اما این مساعدت ها معمولاً از طریق دفاتر ملل متحد و موسسات غیردولتی یا در همکاری با آنها فراهم شده اند. سکتور خصوصی در این برنامه ها سهمی نداشته است.

با این حال، این برنامه ها بر روی واکنش اضطراری تمرکز داشته اند، مدت زمان محدودی داشته اند و عمدتاً سکونت گاه های بیجاشدهگان را مورد توجه قرار داده اند. در عین زمان به بهبود توانایی تاب آوری اجتماعات و حمایت از بیجاشده گان در دستیابی به راهکارهای پایدار توجهی صورت نگرفته است. به گزارش OCHA، برنامه های اضطراری در ماه جون ۲۰۱۹ خاتمه یافته و برنامه دیگری جایگزین آنها نشده است که بر مساعدت طولانی مدت تمرکز داشته باشد. با این حال، در جبرئیل، کودستان، مسلخ، شگوفان و شیدایی، تعداد کمی از برنامه های تعلیمات تکنیکی و مسلکی وجود داشته که توسط موسسات غیردولتی تطبیق شده اند و یک برنامه توسط وزارت امور اجتماعی تطبیق گردیده است. بیجاشده گان داخلی که در خارج از سکونتگاه های بیجاشده گان زندگی می کنند، و اجتماعات میزبان هیچ کمک و حمایتی برای بهبود توانایی تاب آوری شان دریافت نکرده اند. از سوی دیگر، برنامه های حمایت کننده از بازگشت بیجاشده گان نیز شدیداً محدود بوده و اکثر مردم هنوز هم در بیجاشده گی بسر می برند.

دولت عودت را راهکار اصلی برای بیجاشده گان داخلی می داند. به گفته ریاست مهاجرین و عودت کنندگان هرات،

^{۲۴} آنها در این گزارش به عنوان بیجاشده گان جدید در نظر گرفته شده اند و افرادی که برای بیشتر از سه سال در هرات بیجاشده اند، به عنوان بیجاشده گان طولانی مدت در نظر گرفته شده اند.

^{۲۵} for the definition of recent and protracted displacement 11. See p

برنامه ای با عنوان "بازگشت باعزت" طراحی شده است تا ۳۰,۰۰۰ بیجاشده بتوانند به محل سکونت اصلی شان عودت نمایند که در آن به هر خانواده عودت کننده ۲۰,۰۰۰ افغانی پرداخته می شود. در فیروزی ۲۰۱۹، سازمان OCHA به بیجاشده گان داخلی ابلاغ کرد که توزیع مساعدت ها در محل زندگی بیجاشده گان در ماه جون متوقف خواهد شد اما بعد از عودت، غذا و خدمات صحی برای آنان در محل سکونت اصلی شان فراهم خواهد شد. با این حال، این مساعدت ها انگیزه کافی برای بازگشت فراهم نمی کردند. در حالیکه دولت اشاره کرده است که قصد فراهم کردن پروژه های انکشافی را در محل سکونت اصلی دارد، روش ها و پلان ها برای چنین فعالیت هایی واضح نمی باشند. در عین زمان برخی از موسسات غیردولتی به راه اندازی پروژه هایی در محل سکونت اصلی پرداخته اند تا به پروسه عودت کمک نمایند.

مراجع ولایتی نیز تلاش نموده اند تا محلات مناسبی را برای اسکان بیجاشده گان در هرات بیابند. آنها ساحاتی را شناسایی کردند که در آن منازعات زمین با اجتماع میزبان وجود نداشت و بیجاشده گان می توانستند در آنجا برای مدت زمان نامعین سکونت داشته باشند. مراجع با گردآوردن مردم در محل واحد تلاش دارند تا میزان عرضه مساعدت را به حداکثر رسانده و دسترسی به خدمات را بهبود بخشند. با این حال، در زمان انجام این تحقیق، پلان "تغییر مکان" هنوز نهایی نشده بود.

در نبود موسسات غیردولتی یا خدمات دولتی، وکلای گذر^{۲۶} فراهم کنندگان اصلی مساعدت های اساسی برای بیجاشده گان و عودت کننده گان بوده اند. در چندین مورد گزارش داده شد که آنها، گاهی اوقات در خانه های شان، اتاق هایی برای خانواده های بیجاشده فراهم کرده اند، به آنها غذا داده اند و از مردم اجتماع میزبان برای آنها کمک های غذایی جمع آوری نموده اند. هرچند که بیجاشده گان داخلی و عودت کننده گان دید مثبتی نسبت به وکلای گذر دارند و آنها را در حل مشکلات شان مفید و همکار می پندارند، اما وکلای گذر نمی توانند کمک بیشتری به بیجاشده گان کنند و قطعاً از ظرفیت و توانایی لازم برای ارائه راهکارهای پایدار برخوردار نمی باشند. آنها منابع بسیار محدودی دارند و همواره قادر نیستند تا به نیازهای خودشان را برآورده کنند، چه رسد به نیازهای دیگران.

در این مورد با شوراهای انکشافی محل مشورت شده است و آنها اغلب یک مجرا برای ابلاغ شکایات بوده اند اما در زمینه ارائه راهکار یا بهبود توانایی تاب آوری بیجاشده گان نقش فعالی نداشته اند.

"من از وضعیت فعلی رضایت دارم. مردم خوب هستند. وکیل شخص بسیار خوبی است و از ما در برابر دولت حفاظت می کند. اما اگر در زادگاه ما امنیت برقرار شود، باز خواهیم گشت."

مرد بیجاشده، شال بافان

"رئیس شورا به بیجاشده گان غذا و جا داد."

زن عضو اجتماع میزبان، ناحیه ششم هرات

بودجه

همکاران دولتی از نداشتن بودجه کافی برای فعالیت های اضطراری یا رفاهی شکایت دارند. پاسخگویان در مورد بودجه معلومات ندادند.

نگرش مردم

تحلیل معلومات کیفی نشان می دهد که مکانیزم های مردمی در جلوگیری از منازعات و تنش ها و در تسهیل گفتگو، تفاهم و همکاری میان بیجاشده گان و اجتماعات میزبان، نقش مثبتی داشته اند. دولت و موسسات غیردولتی ظاهراً در این زمینه نقش بی طرف را داشته اند و از آسیب وارد کردن به مردم در خلال تطبیق برنامه های شان اجتناب نموده اند.

نگرش اجتماعات بیجاشده نسبت به دولت و اجتماعات میزبان خوب است. مردم بیجاشده از برخورد وکلای گذر یا رهبران شورا رضایت دارند و حداقل حس می کنند که به گفته های آنها گوش داده می شود. با این حال، موارد سودجویی عاملان محلی از پروژه های بیجاشده گان و موارد واسطه بازی نیز وجود داشته است. در برخی موارد، بیجاشده گان اعضای شورای محل را متهم کرده اند که کمک های اختصاصی بیجاشده گان را به مردم محل شان داده اند. با این حال، بیجاشده گان به میزان زیادی از اجتماع میزبان رضایت دارند. یکی از دلایل اینکه آنها مایل به زندگی در آنجا هستند، این است که در بین آنان احساس راحتی می کنند.

اجتماعات میزبان نیز ظاهراً نسبت به بیجاشده گان مدارا دارند. به طور کلی همزیستی مسالمت آمیز وجود داشته است، هرچند که چند استثنا وجود دارد، و اجتماعات میزبان یک روحیه همبستگی را بویژه در شرایط اضطراری از خود به نمایش گذاشته اند. برای مثال اجتماعات میزبان با دادن غذا به بیجاشده گان کمک کرده اند. اما با این وجود آنها تشویش آن را دارند که اگر عرضه کمک برای بیجاشده گان در هرات بعد از مرحله بحران ادامه یابد، این مسئله مانع از بازگشت آنها خواهد شد.

برغم آنکه وضعیت عموماً مثبت بوده است، موارد تنش میان اجتماعات بویژه در ساحات فقیرتری همچون ناحیه ششم هرات وجود داشته است که در آن حضور بیجاشده گان چالش هایی را برای اجتماع میزبان بوجود آورده است. آنها فکر می کنند که تأمین کمک برای بیجاشده گان غیرمنصفانه است، چون این کمک ها نه بر اساس نیاز بلکه بر اساس وضعیت شان فراهم می گردد. اعضای اجتماع میزبان که با مشکلات مشابهی از جمله فقر مواجه می باشند، استدلال می کنند که به اندازه بیجاشده گان از کمک ها مستفید نمی شوند. حضور بیجاشده گان در اراضی اجتماع میزبان نیز به عنوان یکی دیگر از دلایل تنش شناسایی شده است. در برخی موارد، از جمله در ساحه خادستان انجیل، بیجاشده گان اسکان داده شده بر روی زمین های خصوصی، از جانب مالکان زمین ها مجبور شدند تا به جاهای دیگر مثل شهرک سبز نقل مکان کنند. به گزارش ریاست مهاجرین و عودت کننده گان،^{۲۷} زمین هایی جهت اسکان

۲۶ وکیل گذر نماینده مردم در سطح گذر و ناحیه شاروالی می باشد.
۲۷ مساحیه با رئیس مهاجرین و عودت کنندگان هرات

۱۵،۰۰۰ خانواده برای مدت پنج سال شناسایی شده است. یک توافقنامه برای کرایه ۳،۰۰۰ جریب زمین^{۲۸} در شرق باغ شیدایی برای مدت پنج سال از جانب ریاست حج و اوقاف هرات طرح و به کابل ارسال شده است.

وقوع جرایم نیز سبب بروز تنش میان گروه‌ها شده است. اجتماعات میزبان استدلال می‌کنند که میزان دزدی از زمان ورود بیجاشده‌گان و عودت کننده‌گان افزایش یافته است. آنها بیجاشده‌گان را دلیل این افزایش می‌دانند. در شیدایی، اعضای اجتماع میزبان حس می‌کردند که اوضاع امنیت بعد از ورود آنها بدتر شده است. برخی از آنان گزارش داده‌اند که ارزش زمین‌ها و خانه‌های شان پایین آمده که منجر به تظاهرات در مقابل دفتر والی شده است.^{۲۹}

”از زمان ورود بیجاشده‌گان به ولایت هرات، نه دولت و نه سازمان‌های انساندوستانه به اجتماع میزبان توجه نموده‌اند.“

وکیل گذر ناحیه ششم

در مواردی که بیجاشده‌گان از کمک‌های موسسات رضایت نداشته‌اند، تنش‌هایی بوجود آمده است. این تنش‌ها به طور دوره‌ای منجر به تعلیق فعالیت‌ها شده است.

مصونیت فزیک، مادی و حقوقی

در این بخش به مرور ۲۷ شاخص کلیدی می‌پردازیم که در سه کتگوری دسته‌بندی شده‌اند و در متریکس نمره دهی ارائه شده‌اند (مراجعه شود به ضمیمه F). اندازه‌گیری هر شاخص عموماً از طریق متریکسی از معلومات کمی و کیفی انجام می‌شود، به جز در مورد ۱۰ شاخص که نتوانستند اندازه‌گیری کمی شوند. ۲۷ شاخص به عنوان شاخص جایگزین برای موضوعات مورد نظر عمل می‌کنند که بواسطه معلومات کلیدی مرتبط به شاخص‌های اضافی که در طول جمع‌آوری معلومات اندازه‌گیری شده‌اند، تکمیل می‌شوند. خوانندگان علاقمند به مرور معلومات کامل که یافته‌ها از آن بدست آمده است، می‌توانند به وبسایت ngo.adsp.www مراجعه نمایند.

مصونیت فزیک

وجود خشونت فزیک، روانی یا جنسی

شاخص کمی جایگزین: فیصدی جمعیت که از قضایای خشونت فزیک، جنسی یا روانی آگاهی دارد

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۱۶	٪۱۱	٪۱۶	ذکور
٪۱۶	٪۱۱	٪۱۷	اناث

بیجاشده‌گان یا عودت کننده‌گان به طور عمومی احساس امنیت دارند و تنها چند نفر تجربه خشونت فزیک یا روانی مستقیم را گزارش داده‌اند. میزان خشونت تجربه شده توسط بیجاشده‌گان با میزان خشونت در میان اجتماع میزبان تفاوت چندانی ندارد اما بیجاشده‌گان جدید بیشتر محتمل به گزارش خشونت فزیک می‌باشند. برخی گزارشات تنش و خصومت‌های شخصی در میان بیجاشده‌گان داخلی وجود داشته و در دو مورد، بیجاشده‌گان به طور نامعلومی کشته شده‌اند. احساس امنیت در ساحات نیمه شهری (٪۷۹) بیشتر از ساحات شهری (٪۷۱) است، طوریکه در ساحات شهری به طور خاص مردان بیشتر احساس نا امنی می‌کنند و این جریان در درون اجتماع میزبان نیز مشاهده شده است.

معلومات کیفی نشان می‌دهد که نگرانی‌های حفاظتی عمده عبارت از ازدواج زیرسن، اجباری و کار اطفال می‌باشند که شیوع گسترده‌ای دارند. در حالیکه هر دو مسئله در افغانستان عمومیت دارند، احتمال تشدید آنها توسط فقر در شرایط بیجاشده‌گی بیشتر می‌باشد. افزون بر آن، زنان بیجاشده بیشتر در معرض تجربه خشونت روانی و کلامی می‌باشند. موارد خشونت جنسیتی به شمول تجاوز و خشونت خانگی در درون سکونتگاه‌ها، در خلال مصاحبات و بحث‌های گروهی گزارش شده‌اند. این مصاحبات و بحث‌ها نشان داد که احتمال کم گزارش شدن این اتفاقات شاید به دلیل ترس از عواقب آن بیشتر است.

محدودیت تحرک

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس که گفته‌اند اکثر اوقات در اجتماع می‌توانند آزادانه رفت و آمد کنند

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۶۸	٪۶۸	٪۷۵	ذکور
٪۷۷	٪۷۹	٪۶۷	اناث

بیجاشده‌گان به طور متوسط همان میزان آزادی تحرک را داشته‌اند که توسط اعضای اجتماع میزبان گزارش شده است. هنگام صحبت کردن در مورد آزادی تحرک، زنان معمولاً خوش بین تر از مردان بوده‌اند، چون رفت و آمد آنها توسط خانواده محدود شده و از این رو کمتر محدودیت‌های بیرونی را تجربه می‌کنند. برعکس، مردان اکثر مسئولیت‌هایی را که نیازمند رفت و آمد به بیرون از خانه است، انجام می‌دهند و بیشتر احتمال دارد که محدودیت‌های ناشی از عوامل خارجی را تجربه نمایند. معلومات کیفی نشان می‌دهد که هیچ نوع محدودیت تحرک از جانب مراجع

^{۲۸} جریب یک واحد عرفی اندازه‌گیری زمین است که معادل به ۰.۲ هکتار می‌باشد.
^{۲۹} مصاحبه با مدیر سازمان DRC در هرات

دولت یا قدرتمندان محلی وضع نشده است و بنابراین محدودیت های تحرک اکثراً ناشی از نا امنی یا مشکلات اقتصادی می باشند.

مصونیت و امنیت

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس که اکثر اوقات در اجتماع احساس امنیت می کند

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی شده	جدید	
٪۶۷	٪۶۹	٪۷۵	ذکور
٪۸۷	٪۸۵	٪۷۷	اناث

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس که به پولیس اعتماد دارد

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۵۰	٪۵۸	٪۵۲	ذکور
٪۶۱	٪۶۵	٪۵۶	اناث

اکثر مردم، چه بیجاشده گان و چه اجتماع میزبان، در اجتماعات شان احساس امنیت می کنند و بیشتر از نصف جمعیت اطمینان دارند که پولیس می توانند از آنان حفاظت کند. هم بیجاشده گان (٪۵۷) و هم اجتماعات میزبان (٪۵۵) به میزان یکسانی به پولیس اعتماد دارند. اعتماد باشنده گان به پولیس در ساحات شهری (٪۶۲) در مقایسه با ساحات نیمه شهری (٪۴۹) بیشتر است.

معلومات کیفی نشان می دهد که مردم به طور کلی احساس امنیت دارند. هرچند که آنها عموماً فکر می کنند که پولیس وظایفش را در زمینه تأمین امنیت انجام می دهد اما پاسخگوی انتقادهایی را از پولیس ملی مطرح کرده اند که از میان موارد دیگر، مسکلی نبودن آنها، تأخیر در رسیدگی به حوادث و کم بودن تعداد آنها را برجسته می سازد.

انسجام اجتماعی

شاخص جایگزین کیفی: وجود اشکال تبعیض در ارتباط با مصونیت فزیک، مادی و حقوقی

اجتماع میزبان	بیجاشده
به طور عمومی هیچ نوع تبعیض در ارتباط با مصونیت فزیک، مادی و حقوقی وجود دارد.	تبعیض در ارتباط با مصونیت فزیک، مادی و حقوقی وجود دارد. برای جلوگیری یا کاهش تبعیض، اقدامات بسیار کمی وجود دارد و یا انجام شده است.

بیجاشده گان داخلی هیچ شکایتی در مورد عملکردهای تبعیض آمیز نداشته اند اما بحث های گروپی با اعضای اجتماع میزبان نشان می دهد که گاهی اوقات برداشت ها نسبت به بیجاشده گان داخلی بنا به پیشینه اجتماعی-اقتصادی، بی سواد یا تفاوت در زبان یا عنعنات آنها، منفی می باشد. در برخی موارد، اجتماع میزبان به دلیل ترس از کمبود خدمات، مانع از دسترسی بیجاشده گان به خدمات شده اند، مثلاً در زمینه دسترسی به خدمات صحتی که کارمندان مرکز صحتی دسترسی آنان را محدود ساخته اند. به نظر می آید که نهادهای دولتی توان رسیدگی به عملکردهای تبعیض آمیز را ندارند، طوریکه گفته شد آنها فاسد بوده و توانایی آن را ندارند یا نمی خواهند که به طور یکسان به کل جمعیت خدمت نمایند.

فرصت ها، موانع و پیشنهادات برای مشارکت: امنیت فزیک

موسسات غیردولتی گزارش داده اند که سازمان ها و ساختارهایی مثل گروپ های کاری و مکانیزم های ارجاع دهی وجود دارد که باید قادر به رسیدگی به قضایای خشونت جنسیتی باشند اما گفته شد که ایجاد هماهنگی در میان مسئولین یک کار دشوار است. نیروی پولیس حضور دارد و شماره تماس اضطراری نیز موجود می باشد که مردم می توانند در صورت نیاز با آن به تماس شوند. با این حال، چالش اصلی عبارت از بی تعلیمی مردم و عدم آگاهی از چگونگی رسیدگی به چنین قضایای حساس می باشد. چالش دیگر بی اعتمادی در میان کسانی است که می خواهند قضایای خشونت را گزارش دهند. تمام این عوامل به کم گزارش شدن قضایا کمک می کنند.

پالیسی بیجاشده گان داخلی حاوی تدابیری است که برای بهبود مصونیت فزیک بیجاشده گان طراحی شده اند. مطابق به ماده ۷/۱/۱ پالیسی بیجاشده گان داخلی، "وزارت امور داخله در هماهنگی با وزارت مهاجرین و عودت کنندگان اطمینان حاصل خواهد کرد که تدابیر خاص (برای مثال شماره های تماس ۲۴ ساعته، گزیمه های خاص پولیس) در صورت نیاز روی دست گرفته خواهد شد... و در ساحات تجمع بیجاشده گان داخلی، شعبات حل منازعات فامیلی وجود دارد (که صلاحیت ثبت و بررسی قضایای خشونت فامیلی به شمول تجاوز، ازدواج اجباری و زیرسن را دارند) و برای آگاهی رسانی در میان مردم و از جمله بیجاشده گان در مورد موجودیت چنین شعباتی، تدابیر لازم روی دست گرفته می شود." با این حال، اعتماد محدود مردم به پولیس موانعی برای فعالیت شعبات منازعات فامیلی بوجود می آورد. افزون بر آن، نداشتن اسناد مدنی از جمله نکاح خط نیز ممکن است عده ای از قربانیان را از گزارش دادن قضایا بازدارد.

از این رو، همکاران دخیل در تدوین پلان های عمل ساحوی باید فعالیت های حفاظتی شان را تقویت کنند. از جمله اینکه باید با اجتماعات همکاری نزدیک تری داشته باشند، در مورد حقوق و خدماتی که برای دسترسی به آن وجود

دارد، بیشتر آگاهی رسانی کنند. فعالیت های کلیدی نیز می توانند از آموزش در مورد پیشگیری از خشونت جنسیتی حمایت کنند و محیطی را بوجود آورند که در آن قربانیان بتوانند با احساس راحتی قضایای آزار و اذیت را گزارش بدهند. مکانیزم های ارجاع دهمی خشونت جنسیتی باید تقویت شود و حمایت کافی در تمام ابعاد این مسیر فراهم گردد. مسئولین باید همچنان اطمینان حاصل کنند که این قضایا به شکل صحیح پیگیری می شود و قربانیان به خدمات ویژه ای که بدان نیازمندند، دسترسی دارند. همچنان نیاز مبرم به ظرفیت سازی پولیس در زمینه مدیریت و بررسی قضایای خشونت جنسیتی و تخطی از حقوق دیگر وجود دارد و باید بین پولیس و اجتماعات مربوطه ایجاد اعتماد شود.

شوراهای انکشافی محل برای ادامه دادن تلاش نمایندگان اجتماع می توانند در راستای ایجاد انسجام اجتماعی میان گروه های مختلف و کاهش خطر جنگ بسیج شوند. این کار برای مثال می تواند شامل کردن نمایندگان گروه های آسیب پذیر در کمیته های فرعی انکشافی انجام شود تا اطمینان حاصل گردد که پروژه ها به نیازهای باشندگان آسیب پذیر اولویت داده و به همان اندازه به ضروریات اجتماعات میزبان و آسیب پذیر توجه می کنند. از این رو، سازمان های انکشافی و انساندوستانه باید از طریق شوراها (و مشخصاً کمیته های فرعی) به طراحی و تطبیق پروژه ها بپردازند. شوراهای انکشافی محل همچنین در حل منازعاتی که در خلال عرضه خدمات پروژه رخ می دهند، مشارکت خواهند داشت. منازعات باید به شکل صحیح تحلیل شوند تا اطمینان حاصل شود که هر نوع برنامه ای که توسط دولت، موسسات یا ملل متحد پیشنهاد می شود، احتمال وقوع منازعه را در نظر گرفته و به منازعات بالقوه و بالفعل می پردازد.

مصونیت مادی

دسترسی به خدمات اساسی

برنامه های اضطراری بیجا شده گان بخصوص در بخش های غذا، سرپناه و توزیع پول در ماه جون ۲۰۱۹ خاتمه یافت اما برخی خدمات مثل صحت و تعلیم در بعضی از ساحات کماکان ادامه دارد.

بنا به گزارشات بیجا شده گان در سکونت گاه های شان به خدمات اساسی دسترسی دارند اما بیجا شده گان/عودت کننده گان و ملک های قریه چه در ساحات شهری و چه در ساحات نیمه شهری، کمبود جدی مساعدت و دسترسی بسیار محدود به خدمات اساسی را گزارش داده اند. در میان محلات سروی شده، تنها چهار قریه گزارش داده اند که از موسسات یا ملل متحد کمک هایی را دریافت نموده اند: دو قریه در ناحیه هفتم و دو قریه در ولسوالی گذره.

”ما هیچ چیز نداریم. ما چیزهایی را که شما هنگام بیجا شدن نیاز دارید، نداریم، مثل سرپناه، مواد اولیه، آب و برق. مردم اینجا انقدر پولدار نیستند که به ما کمک کنند.“

مرد بیجا شده، حوزه ششم پولیس هرات

مصرف غذا

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس که گرسنگی را تجربه می کند^{۳۰}

اجتماع میزبان	بیجا شده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۳۰	٪۵۳	٪۷۳	ذکور
٪۴۱	٪۶۴	٪۷۵	اناث

بنا به نتایج سروی، کمبود غذا جدی ترین مشکل در میان اجتماعات بیجا شده می باشد. کمبود غذا تعداد زیادی از مردم بیجا شده و عودتکننده و به میزان کمتر، اجتماعات میزبان را متأثر می سازد. یک سوم اعضای اجتماع میزبان و دو سوم بیجا شده گان داخلی (٪۶۶) حداقل یکبار در هفته گرسنه اند که ۱۳ فیصد آنان هر روز بیشتر از یک بار گرسنه می مانند. احتمال تجربه گرسنگی بیشتر از یکبار در روز در میان بیجا شده گان سه برابر بیشتر از اعضای اجتماع میزبان است. میزان بالاتری از بیجا شده گان جدید در مقایسه با بیجا شده گان طولانی مدت با مشکل کمبود غذا مواجه می باشند. زنان چه در میان بیجا شده گان و چه در میان اجتماعات میزبان نیز از کمبود جدی غذا بیشتر متأثر می شوند. ۱۹ فیصد زنان اخیراً بیجا شده بیشتر از یکبار در روز گرسنه می مانند که این رقم در مقایسه با مردان اخیراً بیجا شده ۷ فیصد است. همچنین، ۸ فیصد زنان اجتماع میزبان گزارش داده اند که بیشتر از یکبار در روز گرسنه می مانند که این رقم در مقایسه با مردان اجتماع میزبان ۱/۵ فیصد است. زنان بیجا شده در گذره و تمام زنان در حوزه ششم پولیس هرات با میزان بالاتر کمبود غذا مواجهند (یکبار در روز یا بیشتر از یکبار در روز). با این حال، این ارقام ممکن است تمام ابعاد وضعیت را بازتاب ندهند. نماینده وزارت صحت عامه هرات متذکر شد که هرچند ممکن است بخشی از نفوس مسئله گرسنگی را گزارش نداده باشد اما آنها به توجه به اینکه وعده های غذایی شان بیشتر نان و چای است، ممکن است دچار کمبود ویتامین های اساسی شده باشند.^{۳۱}

با توجه به معلومات کیفی به نظر می آید که کمبود غذا مستقیماً ناشی از فقر و بیکاری است و از این رو شدت آن ممکن است در زمستان بیشتر شود، یعنی زمانی که کار روزمزد بسیار کماب می شود. مردم فقیر به هزینه هایی مثل کرایه خانه اولویت می دهند و ممکن است پولی برایشان باقی نماند تا برای خود غذای مناسب تهیه کنند. سازمان جهانی غذا، NRC و IRC گاهی اوقات برای بیجا شده گان ثبت شده در WFP بسته ها و کوپن های غذایی توزیع نموده اند اما این فعالیت ها هیچ وقت برای فراهم آوری مساعدت طولانی مدت انجام نشده است.

”شکم های ما حتی اکنون خالی است. یک مرتبه برای سه روز متوالی چیزی برای خوردن نداشتیم.“

زن بیجا شده در حوزه ششم پولیس

۳۰ فیصدی های جدول نشانگر مجموع تعداد پاسخگویانی است که در پاسخ به این سوال که «هر چند وقت یکبار گرسنه می مانید یا غذا برای خوردن ندارید؟» یکی از سه گزینه ذیل را انتخاب نموده اند: یکبار یا چندبار در هفته، هر روز، چندین بار در روز.

۳۱ مصاحبه با معینیت EPHS، ریاست صحت عامه هرات

”اگر در اینجا یا جای دیگر کار پیدا کنیم، فقط ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ افغانی به من خواهند داد و که مصرف کرایه خانه خواهد شد. بنا در اخیر روز هیچ پولی برای ما باقی نمی ماند.“

مرد بیجاشده، اردویاخ

”نمی توانم بگویم که ما با کمبود غذا مواجه نیستیم، اما وضعیت به مانند کمپ های بیجاشده گان نیست. کمبود غذا در زمستان رخ می دهد، یعنی زمانی که بیشتر پول خود را صرف ضروریات دیگر می کنیم.“

مرد بیجاشده، شالبافان، حوزه هفتم پولیس

شرایط مناسب مسکن

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس که به مسکن پایدار دسترسی دارد^{۳۲}

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۹۳/۵	٪۸۹	٪۴۶	ذکور
٪۹۰	٪۸۳	٪۵۵	اناث

در دسترسی به مسکن تفاوت های شدیدی میان بیجاشده گان و اجتماعات میزبان وجود دارد. یک سوم بیجاشده گان در خانه های کرایه ای گلی و اغلب به طور مشترک با خانواده های دیگر زندگی می کنند در حالیکه ۱۹ فیصد آنان در خیمه و ۱۲ فیصد در خانه های اقارب شان زندگی می کنند. این ارقام با وضعیت اعضای اجتماع میزبان مغایری شدیدی دارد که ۸۰ فیصدشان در خانه های شخصی و تنها ۱۲ فیصد در خانه های کرایه ای زندگی می کنند. سروری نشان می دهد که بیجاشده گان طولانی مدت در مقایسه با کسانی که به تازگی بیجاشده اند، دسترسی بسیار مطمئن تری به مسکن دارند و نسبت بالاتری از آنان خانه شخصی دارند. سی و پنج فیصد بیجاشده گان جدید در خیمه زندگی می کنند در حالیکه هیچ یک از بیجاشده گان طولانی مدت ساکن خیمه می باشند.

مصاحبات جزئیات بیشتری در مورد شرایط زندگی خانواده های بیجاشده بدست داده است. بیجاشده گان در اغلب موارد تنها قادر به پرداخت کرایه خانه های مخروبه بدون کلکین یا سقف می باشند. تعداد کمی از افراد عودت کننده از ایران توانسته اند خانه شخصی بسازند. در موارد حاد تر، خانواده های بیجاشده سرپناه نداشته و در سرک زندگی می کنند.

این شاخص همچنین نشان دهنده شکاف اشکار میان باشندگان ساحات شهری و نیمه شهری می باشد: در گذره (۶۷٪) و انجیل (۵۰٪)، اکثر بیجاشده گان در خیمه زندگی می کنند در حالیکه در حوزه های ششم و هفتم پولیس هیچ یک از آنان ساکن خیمه نمی باشند. در ولسوالیهای گذره و انجیل، دولت برای بیجاشده گان زمین توزیع نموده اما آنان منابع مالی برای ساختن خانه نداشته و کماکان در خیمه ها بسر می برند. در ساحات شهری، میزان بیجاشده گان و اعضای اجتماع میزبان که در خانه های کرایه ای زندگی می کنند، بسیار بالاتر از ساحات نیمه شهری است. در ضمن، اعضای اجتماع میزبان و بیجاشده گان طولانی مدت ساکن گذره بیشتر محتمل به این هستند که خانه شخصی داشته باشند. برای نمونه، ۷۸ فیصد بیجاشده گان طولانی مدت در ولسوالی گذره خانه شخصی دارند و تنها ۸ فیصد در خانه های کرایه ای زندگی می کنند در حالیکه در حوزه هفتم پولیس ۴۶٪ آنان خانه دارند و ۴۰ فیصد در خانه های کرایه ای زندگی می کنند که یک تفاوت ۳۲ فیصدی را نمایان می سازد.

”خانه ما دروازه ندارد، ما بجای دیوار از پرده استفاده می کنیم. زندگی در آنجا بسیار سخت است و مشکلات زیادی داریم. کرایه خانه ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ افغانی در ماه است.“

مرد بیجاشده، اردویاخ، ولسوالی گذره

”ما خانه شخصی یا باغچه ای که بتوانیم بالای آن کار کنیم، نداریم. یک خانه گلی داریم که کرایه ای است.“

مرد بیجاشده، حوزه ششم پولیس هرات

آب آشامیدنی پاک

شاخص جایگزین کمی: فیصدی جمعیت که به آب آشامیدنی پاک دسترسی دارد

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۸۸	٪۶۴	٪۶۳	ذکور
٪۸۹	٪۸۰	٪۷۶	اناث

در حالیکه اکثر بیجاشده گان به آب آشامیدنی پاک دسترسی دارند، از بُعد دسترسی یک تفاوت ۱۸ فیصدی بین بیجاشده گان و اجتماع میزبان وجود دارد. یک سوم بیجاشده گان از آب نل استفاده می کنند، ۱۵ فیصد از آب چاه برمه ای و ۱۴ فیصد از آب چاه دستی سرپوشیده استفاده می کنند. مهم تر اینکه ۱۵ فیصد بیجاشده گان آب غیر پاک

^{۳۲} با توجه به هدف این تحقیق و شاخص های ADSP، معیار های ذیل برای تعیین پایداری سکونتگاه ها استفاده شده است: پایداری ساختمان (مواد ساختمانی دائمی برای دیوار، سقف و کف اتاق ها)، فیصدی های جدول مجموع تعداد پاسخگویی را نشان می دهد که در پاسخ به این سوال که "شما و خانواده شما در کجا زندگی می کنید؟" یکی از گزینه های ذیل را انتخاب نموده اند: خانه کرایه ای یا خانه شخصی/مأمیلی.

از منابع حفاظت نشده مثل چاه یا چشمه های حفاظت نشده بدست می آورند.

بین بیجاشده گان طولانی مدت و جدید نیز تفاوت هایی از حیث دسترسی به آب وجود دارد. بیجاشده گان طولانی مدت بیشتر از چاه های دستی حفاظت شده استفاده می کنند در حالیکه بیجاشده گان جدید از آب نل عمومی استفاده می کنند. در ساحات شهری، میزان بیجاشده گانی از نل عمومی استفاده می کنند ۲۵ فیصد بیشتر از بیجاشده گان در ساحات نیمه شهری است. در ولسوالی گذره، بیجاشده گان جدید بیشتر از چاه های دستی سرپوشیده استفاده می کنند در حالیکه در انجیل بیجاشده گان بیشتر از چاه های دسترسی سرباز استفاده می کنند که نشان می دهد نیاز به آب آشامیدنی پاک در میان بیجاشده گان ساکن انجیل بیشتر است.

ریاست احیاء و انکشاف دهات با پشتیبانی یونیسیف و موسسات غیردولتی به تأمین خدمات آب برای بیجاشده گان در برخی ساحات مثل شیدایی پرداخته است که در آن یونیسیف هزینه نصب پمپ را پرداخته است. برغم آنکه تعداد گزارشات کمبود یا ناپاک بودن آب کم بوده است، آب یکی از خدماتی است که دسترسی به آن در ساحات شهری و نیمه شهری چه در میان مردم بیجاشده و چه در میان اجتماع میزبان خوب است.

معلومات کیفی نشان می دهد که هرچند در چندین قریه آب نل در خانه ها موجود است اما بعضی از خانواده ها قادر به استفاده از آن نیستند چون هزینه آن بالاست و تنها برای چند ساعت در روز موجود است. استفاده از آب نل نیاز به برقی دارد که هزینه اضافی به بار می آورد که بسته به اندازه خانواده بین ۴۰۰ تا ۲۰۰۰ افغانی می باشد. از این رو، برخی از خانواده ها قادر به پرداخت این هزینه نبوده و آب آنها قطع می شود. در چنین مواردی آنها از آب چاه استفاده نموده یا از مسجد آب می گیرند. برخی از بیجاشده گان به منظور اجتناب از هزینه برقی به جای استفاده از آب نل ترجیح می دهند تا با کارگرفتن از پمپ های سولر از آب چاه استفاده نمایند.

”ما در اینجا آب نل نداریم و توان پرداخت هزینه آن را نیز نداریم، مجبوریم یک منبع دیگر بیابیم. چون پول برای پرداخت بیل آب نداشتیم، آب ما را قطع کردند.“

زن بیجاشده در اردویاغ

دسترسی به امکانات فاضلاب

شاخص جایگزین کتی: فیصدی نفوس که به امکانات کافی فاضلاب دسترسی دارد

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
ذکور	٪۹۱	٪۶۰	٪۸۸
اناث	٪۹۲	٪۷۲	٪۹۴

بیجاشده گان چه در سکونتگاه ها چه در قریه ها به حمام و تشناب دسترسی دارند. در اکثر موارد، خانواده ها بیجاشده و اجتماع میزبان دارای تشناب و حمام جداگانه بوده و تعداد بسیار کمی از آنها از تشناب و حمام مشترک استفاده می کنند، هرچند که بین این دو گروه تفاوت ۱۴ فیصدی وجود دارد. در هرات به نظر می آید که امکانات فاضلاب فراهم شده برای بیجاشده گان طولانی مدت، مشابه به امکانات موجود برای اجتماع میزبان است. ۹۱ فیصد خانواده های بیجاشده گان طولانی مدت دارای امکانات شخصی و جداگانه بوده و این رقم در مقایسه با بیجاشده گان جدید ۶۵ فیصد است. بیجاشده گان جدید بیشتر از تشناب های مشترک با خانواده های دیگری که در یک حویلی زندگی میکنند، استفاده می کنند. در ولسوالی گذره، هم بیجاشده گان و هم اجتماعات میزبان، در مقایسه با ساحات دیگر، دسترسی کمتری به امکانات فاضلاب دارند. افزون بر آن، در ارتباط با استفاده از تشناب های خانوادگی، تفاوت آشکاری بین ساحات شهری و نیمه شهری وجود دارد، طوریکه در حوزه های ششم و هفتم پولیس، تقریباً تمام اعضای اجتماع میزبان و بیجاشده گان از تشناب های خانوادگی استفاده می کنند.

موجودیت و دسترسی به خدمات صحتی

شاخص جایگزین کتی: فیصدی نفوس که به خدمات صحتی دسترسی دارد^{۳۳}

اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
ذکور	٪۸۶	٪۸۴	٪۸۸
اناث	٪۷۴	٪۶۲	٪۸۵

اکثریت وسیع مردم سرروی شده در فاصله یک ساعته از شفاخانه زندگی می کنند. در حالیکه بیجاشده گان گفته اند که فاصله خانه آنها تا شفاخانه بسیار دورتر از اجتماعات میزبان است، اما این تفاوت شاید ناشی از عدم آگاهی بیجاشده گان جدید از نزدیک ترین مرکز صحتی باشد. با این حال، ۵۵ فیصد بیجاشده گان و اجتماع میزبان گفته اند که در دسترسی به خدمات صحتی با مشکل مواجه می باشند.

در مصاحبات کیفی تأیید شد که در سکونتگاه هایی مثل شیدایی، افراد بیجاشده به مراکز صحتی و کلینیک های سیار که در داخل سکونتگاهها و نیز در چند ساحة دورافتاده فعالیت می کنند، دسترسی دارند. بیجاشده گان و اجتماعات

^{۳۳} به یاد داشته باشید که تفاوت های میان مردان و زنان در پاسخ به سوالات مرتبط به زمان و فاصله یک امر عادی است. زنان معمولاً کمتر تعلیم دیده اند و در مقایسه با مردان دسترسی کمتری به معلومات دارند و معمولاً در پاسخ گویی به چنین سوالاتی مشکل دارند. برعلاوه، مردان و زنان بسته به نیازهای خاص شان ممکن است درک متفاوتی از خدمات صحتی داشته باشند. در آخر اینکه، زنان جنیداً بیجاشده ممکن است هنوز هم ندانند که خدمات در کجا موقعیت دارد و از این رو میزان شکاف جنسیتی در میان بیجاشده گان جدید ممکن است بیشتر باشد.

میزبان در قریه های کوچک گزارش داده اند که آنها به تأسیسات صحتی دسترسی مستقیم ندارند. داکتران شخصی در قریه ها خدمات ارائه می کنند اما بیجاشده گان عموماً توان پرداخت مصرف این خدمات را ندارند. از این رو، آنها برای دسترسی به خدمات صحتی مجبورند تا به نزدیک ترین مرکز صحتی که ۵ کیلومتر فاصله دارد، مراجعه کنند. بیجاشده گان به طور عمومی به تأسیساتی که بتوانند به مشکلات صحتی پیچیده رسیدگی کنند، دسترسی ندارند و به شفاخانه های دورتر رجعت داده می شوند. هزینه ترانسپورت تا شفاخانه مانعی برای دسترسی مردم فقیر به خدمات صحتی چه در میان اجتماعات میزبان و چه در میان بیجاشده گان می باشد.

”ما در اینجا به شفاخانه دسترسی نداریم. در حدود ۱۰،۰۰۰ فامیل در اینجا بدون دسترسی به مرکز صحتی زندگی می کنند. ما باید ۱۰۰ افغانی پول تکسی بدهیم تا خود را به نزدیک ترین شفاخانه برسانیم.“

مرد بیجاشده از اجتماع میزبان، حوزه هفتم پولیس هرات

”ما در اینجا یک داکتر داریم اما شخصی است و شفاخانه دولتی نیز وجود ندارد. اگر پول داکتر شخصی را داشته باشید، می توانید به مراقبت صحتی دسترسی پیدا کنید.“

زن بیجاشده، اردویاغ، ولسوالی گدره

موجودیت و دسترسی به تعلیمات ابتدایی و ثانوی

شاخص جایگزین کمی: فیصدی اطفال که به مکاتب دسترسی دارند (میزان مجموعی تعلیمات ابتدایی و ثانوی)

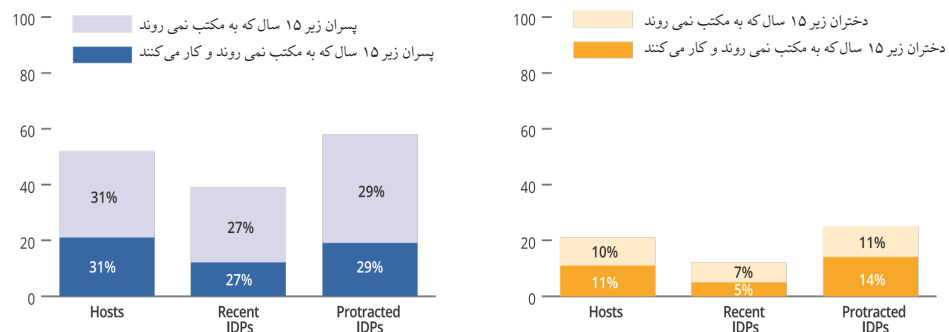
اجتماع میزبان	بیجاشده		
	طولانی مدت	جدید	
٪۷۶	٪۷۶	٪۵۷	ذکور
٪۷۲	٪۶۹	٪۴۹	اناث

در سکونتگاه های اصلی مثل شیدایی، وزارت معارف با حمایت یونیسف، ورلد ویژن و NRC صنف هایی برای بیجاشده گان و عودتکنندگان تأسیس نموده است. اما هنوز هم میزان زیادی از اطفال سن مکتب (۶ تا ۱۸ ساله) در اجتماعات اخیراً بیجاشده شامل مکتب نمی باشند (بیشتر از ۵۰ فیصد دختران و ۴۳ فیصد پسران). بین بیجاشده گان جدید و سایر گروپ ها و همچنین بین دختران و پسران بیجاشده نیز تفاوت هایی دیده می شود. در میان اجتماع میزان شکاف جنسیتی چندانی زیادی وجود ندارد.

مطابق به بحث های گروپی، بیجاشده گان با مشکلاتی در زمینه دسترسی به مکتب، حتی در ساحات شهری، مواجه اند، چون همواره مکاتب در نزدیکی محل سکونت آنان قرار ندارند. این موضوع مثلاً در مورد اطراف شهر در حوزه هفتم یا ساحات نیمه شهری مصداق دارد. والدین به دلیل ترس از خطرات امنیتی اغلب مایل نیستند تا اطفال شان مسافه های طولانی را بپیمایند. این مشکل به طور خاص دختران را متأثر می سازد، طوریکه تمایل خانواده ها به فرستادن دختران به مکتب کمتر است.

برعلاوه، مکاتب اغلب از گنجایش کافی برای شامل کردن تمام متعلمان برخوردار نمی باشند. اطفال مجبورند در خیمه درس بخوانند و صنف ها نیز در چهار شفت برگزار می شوند. برای مثال، در شالبافان واقع در حوزه هفتم پولیس، تا ۴،۵۰۰ پسر وجود دارد و تقریباً همین تعداد از متعلمان دختر نیز تنها در یک مکتب درس می خوانند. افزون بر آن، کمبود معلم، غیرحاضری و کمبود مواد درسی نیز موانع بیشتری در زمینه عرضه معارف بوجود می آورند. اجتماعات میزبان و مردم بیجاشده نیز به همین طریق تحت تأثیر قرار می گیرند. باشندگان ساحات شهری و نیمه شهری با عین مشکلات مواجه می باشند. بنا به معلومات کمی، کار اطفال در هر جایی یک مانع برای تعلیم در میان تمام گروپ ها می باشد و در هر سه پسر زیر ۱۵ سال، یک نفر به جای رفتن به مکتب، کار می کند. در حالیکه تعداد بسیار کمتری از دختران کار می کنند، آنها نیز اغلب مصروف انجام کارهای خانگی هستند که یک نوع کار پنداشته می شود. اگر امور خانه را نیز به عنوان یک نوع کار در نظر بگیریم، میزان دخترانی که خاطر این وظایف به مکتب نمی روند، احتمالاً بالاتر خواهد بود.

work. If this was counted, the proportion of girls not going to school in order to fulfil these tasks is likely to appear higher.

³⁴Key Informant Interview with the Wakil-i-Gozar of Shalabafan

برعلاوه، برخی از اطفال به دلیل نداشتن تذکره در مکتب ثبت نام نمی کنند. این تصور والدین که آنها فقط برای مدت کوتاه در اینجا سکونت خواهند داشت، آنان را از انجام مراحل اداری لازم برای ثبت نام اطفال شان باز می دارد.

”من یک دختر هفت ساله دارم و می خواستم او را به مکتب روان کنم اما از آنجا که مکتب بسیار دور است، این کار را نکردم. اگر در قریه یک مکتب می داشتیم، او را روان می کردم.“

مرد عضو اجتماع میزبان، حوزه ششم پولیس هرات

”در اینجا مکتب ابتدایی و ثانوی وجود دارد که ۲۵ سال قبل برای ۲۰۰ متعلم ساخته شد. اما اکنون ۴،۰۰۰ پسر و دختر در آنجا درس می خوانند. مکتب دوم توسط یک موبسسه ساخته شد. اما با این وجود هم فقط ۱۲ صنف وجود دارد و متعلمان در سه شفت درس می خوانند.“

رهبر اجتماع، کاریزک

موجودیت و دسترسی به پشتوانه های اجتماعی یا برنامه های مصونیت اجتماعی

شاخص جایگزین کیفی: موجودیت و دسترسی به پشتوانه های اجتماعی یا برنامه های مصونیت اجتماعی

بیجاشده	اجتماع میزبان
هیچ برنامه مصونیت اجتماعی وجود ندارد.	هیچ برنامه مصونیت اجتماعی وجود ندارد.

آگاهان کلیدی گزارش داده اند که چند پروژه در هرات وجود دارد که متمرکز بر بیجاشده گان بویژه بیوه زنان می باشند. این پروژه ها در طول زمستان و جهت کمک به خریداری مواد غذایی تطبیق می شوند. با این حال این پروژه ها دارای مدت زمان محدود بوده و در زمان انجام این ارزیابی ظاهراً هیچ نوع برنامه مصونیت اجتماعی با هدف کاهش فقر در این ساحه وجود نداشته است.

دسترسی به کار و اشتغال زایی

دسترسی به بازار

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به بازارها

بیجاشده گان	اجتماع میزبان
در این محل چند مارکت معدود وجود دارد اما فرصت های درآمذزایی محدود است.	در این محل چند مارکت معدود وجود دارد اما فرصت های اشتغال زایی محدود است.

به گفته اکثر پاسخگویانی که در بحث های گروهی اشتراک داشتند، در بسیاری از ساحات مارکت هایی وجود دارد که مردم می توانند به خریداری و فروش اجناس پردازند. از این راه عاید کوچکی بدست می آورند اما بازارها شکل سیستماتیک ندارند. برای مثال در شالباغان و یک قریه در اردوباغ، هیچ مارکتی وجود ندارد. فرصت های کار بویژه در ساحات نیمه شهری محدوده بوده و مردم برای یافتن کار مجبورند به مرکز شهر بروند.

”ما در قریه مان مارکت نداریم. هیچ فرصتی برای کار یا راه اندازی یک تجارت در این ساحه وجود ندارد.“

زن بیجاشده، اردوباغ، ولسوالی گذره

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به فرصت های تعلیمات و آموزش تخنیکی و مسلکی

بیجاشده گان	اجتماع میزبان
در این ساحه، تعداد بسیار کمی از برنامه های تعلیمات تخنیکی و مسلکی و یا فرصت شاگردی وجود دارد.	در این ساحه تعداد کمی از برنامه های تعلیمات تخنیکی و مسلکی و یا فرصت شاگردی وجود دارد.

در ساحات متأثر شده از بیجاشدهگی، بعضی از برنامه های تعلیمات تخنیکی و مسلکی، مثلاً در جبرئیل، کودستان، مسلخ، شکوفان و شیدایی وجود داشته است. اما هیچ یک از باشنده گان ساحات دیگر، بجز شیدایی، از این برنامه ها مستفید نشده اند.

برنامه های تعلیمات تخنیکی و مسلکی بر روی خیاطی تمرکز داشته اند اما شامل مرغداری، تشبث، راه اندازی تجارت های کوچک و ساخت گلخانه نیز بوده اند. بنا به گزارشات، برنامه های تطبیق شده توسط موسسات بر روی بیجاشده گان داخلی تمرکز داشته در حالیکه برنامه های دولت اجتماع میزبان را شامل شده است. با این حال، مهارت های آموخته شده همواره امکان درآمذزایی را به مردم نمی دهند و پاسخگویان لزوم آموزش مهارت های مفیدتر را مورد تأکید قرار داده اند.

”در اینجا هیچ برنامه آموزش تخنیکی و مسلکی وجود ندارد. حتی یک کورس خیاطی نیست که خانم ها بتوانند در آن مهارت کسب کنند.“

زن بیجاشده، حوزه هفتم پولیس هرات

موجودیت موانع اداری یا قانونی برای فعالیت های اقتصادی

شاخص جایگزین کیفی: موجودیت موانع اداری یا قانونی برای دسترسی به اشتغال و کارآزاد

اجتماع میزبان	بیجاشده گان
یک سلسله موانع اداری یا قانونی وجود دارد که مردم را از دسترسی به اشتغال یا کار آزاد به شمول قرضه باز می دارد.	یک سلسله موانع اداری یا قانونی وجود دارد که مردم را از دسترسی به اشتغال یا کار آزاد به شمول قرضه باز می دارد.

معلومات کیفی نشان می دهد که موانع اصلی فعالیت اقتصادی، با دسترسی به قرضه، ارتباط دارد، طوریکه بیجاشده گان یا عودتکنندهگان از منابع مالی کافی برای راه اندازی تجارت های کوچک برخوردار نمی باشند. بیجاشده گان برای گرفتن قرضه باید ضمانت بدهند، مثلا سند خانه یا تذکره خود را به عنوان ضمانت بدهند. برخی از اشتراک کنندگان معتقدند که بانک ها بیشتر تمایل دارند تا به بیجاشده گان قرضه بدهند تا اعضای اجتماع میزبان. مانع دیگر برای گرفتن قرضه همانا عدم آگاهی از این فرصت هاست، طوریکه تعداد زیادی از بیجاشده گان با عودت کننده گان از آن اطلاع ندارند. از سوی دیگر مخالفت با قرضه نیز وجود دارد و بسیاری از مردم به دلیل حرام بودن آن مایل نیستند تا سود بپردازند. با این حال، یک موسسه محلی به نام CRDSA در حال پشتیبانی از ایجاد تجارت های کوچک است و وزارت کار و امور اجتماعی نیز قرضه هایی را فراهم نموده است (که مشخصا برای بیجاشده گان نیستند).

ما در قریه مان یک سیستم قرضه دهی داشتیم اما مردم آن را رد کردند چون در دین ما سیستم پرداخت سود حرام است."

مرد عضو اجتماع میزبان، حوزه هفتم پولیس هرات

موجودیت فرصت های کار

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به اشتغال و کار آزاد^{۳۴}

اجتماع میزبان	بیجاشده گان		
	طولانی مدت	جدید	
٪۴۹	٪۴۹	٪۴۷	ذکور
٪۴۹	٪۴۰	٪۳۱	اناث

در این سروری، هم بیجاشده گان و هم اعضای اجتماع میزبان عدم تعلیم (٪۴۳) و نداشتن دارایی (٪۴۵) را به عنوان موانع اصلی اشتغال مد نظر قرار داده اند. عدم آگاهی (٪۱۹) و عدم دسترسی به قرضه نیز به عنوان موانع مهم در میان بیجاشده گان مورد اشاره قرار گرفته است. این موانع در هر ساحه ای که سروری شده است، مشابه می باشند. بیجاشده گان (بجز زراعت) از مهارت های مسلکی برخوردار نبوده و فرصت های اشتغال دوامدار در هرات از جمله برای اجتماع میزبان نیز محدود است. از این رو، بیجاشده گان در مشاغلی که نیاز به مهارت کم دارد، مشغول به کار بوده و به عنوان کارگر روزمزد در مزارع یا در کارهای ساختمانی کار می کنند در حالیکه زنان مصروف کارهایی مثل خیاطی یا قلین بافی می باشند، البته اگر چنین مهارت هایی را داشته باشند. زنان بیجاشده گزارش داده اند که نسبت به مردان با موانع بیشتری مواجهند. میزان عدم تعلیم در میان آنان دو برابر مردان است و از نقطه نظر دسترسی به دارایی برای راه اندازی کار نیز تفاوت ۱۴ فیصدی بین مردان و زنان وجود دارد. نداشتن شبکه های محلی نیز یک نگرانی در میان ۲۰ فیصد مردان است. اطفال نیز مصروف کارهایی مثل موترشویی، فروشندگی و بوت پاکتی می باشند. برخی از افراد بیجاشده دوکان های کوچک باز کرده اند اما اکثر مردم به نداشتن حمایت مالی برای راه اندازی کار اشاره داشته اند.

ریاست مهاجرین و عودت کننده گان گفته است که بعضی از بیجاشده گان را برای یافتن کارهای کوتاه مدت در هتل ها و رستوران ها کمک نموده اما این مشاغل دائمی نبوده و درآمدشان شدیدا محدود است. هیچ نوع اقدام دیگری از جانب دولت روی دست گرفته نشده است.

"ما منبع عاید دوامدار نداریم. مردم به شکل روزمزدی کار می کنند. گاهی اوقات کار می یابند و گاهی اوقات نمی یابند.

زن بیجاشده، حوزه ششم پولیس هرات

در بحث های گروهی، بیجاشده گان اغلب بی ثباتی اوضاع را مورد اشاره قرار داده و گفته اند که حتی اگر هم به بازار یا سرمایه دسترسی داشته باشند، یافتن کار بسیار مشکل است و عواید کافی نیست.

"من یک ریکشاه دارم و بالایی آن کار می کنم. اما این منبع مطمئن برای تأمین مخارج نیست و من مشکلات زیادی دارم. بازار نزدیک است اما فکر نمی کنم فرصت کار زیاد باشد."

مرد بیجاشده، شالبافان، حوزه هفتم پولیس هرات

منبع عاید و ثبات مالی

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس که اکثر اوقات قادر به پرداخت هزینه های اساسی می باشد

^{۳۴} تفاوت های میان مردان و زنان ناشی از این است که در اجتماعات محافظه کار زنان نمی دانند که شوهران شان در بیرون از خانه چه کاری انجام می دهند.

اجتماع میزبان	بیجاشده گان		
	طولانی مدت	جدید	
٪۴۸	٪۳۱	٪۲۷	ذکور
٪۴۰	٪۲۵	٪۳۴	اناث

بیجاشده گان به طور کلی فاقد منبع عاید و ثبات مالی می باشند. کار آزاد منبع عاید اصلی اعضای اجتماع میزبان (٪۳۵) و بیجاشدهگان (٪۳۶) است. کارهای موقتی (٪۲۷) و کارهای کوتاه مدت (٪۱۳) نیز منبع عاید بیجاشدهگان می باشند در حالیکه اعضای اجتماع میزبان معمولاً کارهای طولانی مدت دارند (٪۱۴) که نشان دهنده تفاوت ده فیصدی با بیجاشدهگان می باشد) و به انجام کارهای فصلی (٪۱۳) نیز می پردازند. تفاوت میان بیجاشدهگان جدید و طولانی مدت، از نقطه نظر منبع عاید، ناچیز است. زنان به ندرت منبع عاید دوامدار دارند.

معلومات کیفی جزئیاتی در مورد استراتژی های معیشتی بیجاشدهگان ارائه می کند. برخی از بیجاشدهگان برای مدتی از دولت و موسسات پول نقد می گرفتند. آنها علاوه بر کارهای موقتی ممکن است گاهی اوقات از ایران برای شان حواله بیاید. عاید اکثر بیجاشدهگان و مردم اجتماع میزبان کمتر از ۵,۰۰۰ افغانی در ماه است. اجتماعات میزبان نسبت به بیجاشدهگان وضعیت بهتری دارند اما با این وجود هم به طور کلی فقیرند.

بیجاشدهگی بدون شک بر معیار زندگی مردم تأثیرگذار است، طوریکه میزان اعضای اجتماع میزبان که همواره قادر به پرداخت هزینه های اساسی می باشند (٪۲۴) سه برابر بیشتر از بیجاشدهگان (٪۷/۸) است. بین بیجاشدهگان و اجتماع میزبان از نقطه نظر تعداد افرادی که هرگز قادر به پوشش هزینه های اساسی شان نبوده اند، تفاوت ۱۲ فیصدی وجود دارد.

بیجاشدهگان بی کارند و هیچ منبع عایدی ندارند. آنها وابسته به حمایت سازمان های بشردوستانه می باشند!

کمیسیون مستقل حقوق بشر، هرات

مسکن، زمین و دارایی

دسترسی به حق مسکن، زمین و دارایی

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به حق مسکن، زمین و دارایی

بیجاشده گان	اجتماع میزبان
هر شخصی از حق خریداری یا کرایه کردن زمین و خانه برخوردار می باشد.	هر شخص از حق خریداری یا کرایه کردن زمین و خانه برخوردار می باشد.

تمام آگاهان کلیدی و بیجاشدهگان تأیید کردند که مردم بیجاشده از حق تملک یا کرایه کردن خانه برخوردار می باشند. تنها مانع فراراه آنان بی پولی است. زنان عموماً در دسترسی به حق مالکیت از جمله درخواست حق ارث یا دسترسی به حقوق عدلی شان با موانعی مواجه میباشند.^{۳۵}

تصرف زمین

شاخص جایگزین کمی: فیصدی جمعیت دارای امنیت تصرف

اجتماع میزبان	بیجاشده گان		
	طولانی مدت	جدید	
٪۸۹	٪۸۰	٪۶۱	ذکور
٪۸۵	٪۷۵	٪۶۰	اناث

بیجاشدهگان جدید در معرض خطر بیرون شدن از خانه قرار دارند. ۷۷/۵ فیصد بیجاشدهگان طولانی مدت گزارش داده اند که در محل اقامت فعلی شان تا هر زمانیکه که خواسته باشند می توانند سکونت داشته باشند و ۶۰،۵ فیصد بیجاشدهگان جدید گفته اند که عین وضعیت را دارند. با این حال، قابل ذکر است که در گذره ۸۴ فیصد بیجاشدهگان گفته اند که دارای امنیت تصرف می باشند و تنها ۵۶ فیصد آنها دارای سکونتگاه دوامدار بوده اند، یعنی پاسخگویان ساکن خیمه ها نیز ترس بیرون شدن را دارند. برخی از بیجاشدهگان/عودت کنندگان در زمین های شخصی سکنی گزیده اند، خانه ساخته اند و در برخی موارد به زراعت بالای آن زمین پرداخته اند. این موارد بیشتر در کهدستان، شیدایی و کارستان رخ داده است که در آن خانواده ها از زمین هایی که به طور غیرقانونی آن را تصرف کرده بودند، بیرون رانده شده اند. گفته می شود که این خانواده ها به شهرک سبز نقل مکان نموده اند.

”ما قبلاً در جای دیگری زندگی می کردیم اما مالک زمین ما را مجبور به ترک زمین کرد و خودش در آنجا ساکن شد.“

For more details see “Strengthening Displaced Women’s Housing, Land and Property Rights in Afghanistan” <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/strengthening-displaced-womens-housing-land-and-property-rights-in-afghanistan.pdf>

فرصت ها، موانع و پیشنهادات برای مشارکت: مصونیت مادی

برخی از سازمان ها به عرضه خدمات صحی مثل کلینیک های سیار در ساحات محروم و متأثر شده از بیجاشده گی می پردازند، اما با این وجود هم هماهنگی ضعیف، کمبود منابع و تعهد ضعیف از جانب کارمندان صحی چالش هایی را در این زمینه بوجود می آورد. با این حال، واکسین ها برای اطفال فراهم می گردد. بهبود هماهنگی در میان فراهم کنندگان خدمات صحی، یافتن خدمات بیشتر برای ارجاع بیماران و بهبود کیفیت خدمات کلینیک های سیار، از اولویت هایی است که باید به هنگام تدوین پلان عمل مدنظر گرفته شود. آموزش امداد اولیه و عرضه بسته های امداد اولیه برای اجتماعی که به خدمات صحی دسترسی فوری ندارند نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

پروژه های تعلیمات محلی در چندین ساحه که خانواده های بیجاشده در آن زندگی می کنند، تطبیق می شود و سازمان ها در حال کمک به ارتقای ظرفیت معلمان محلی و افزایش تعداد مکاتب می باشند. با این حال، این حمایت ها باید گسترش یابد تا تعداد بیشتری از اطفال بتوانند به تعلیم دسترسی داشته باشند و میزان ازدحام در صنف ها کاهش یابد. سازمان ها باید تجربه خود را گسترش دهند و فعالیت های شان را در بخش تعلیمات رسمی در اجتماعات متأثر شده افزایش دهند و ضمناً اطمینان حاصل کنند که حمایت های اضطراری مثل مکاتب اضطراری در راستای فراهم آوری ساختارهای دائمی فراهم می گردد. آنها همچنین باید به شیوه های بدیل برای حمایت از تعلیم، از جمله فراهم آوری بورسیه یا آموزش از راه دور، توجه نمایند. ابتکارات جهانی جاری در ارتباط با تحصیلات عالی در شرایط اضطراری (HEIE)، از جمله بورسیه های دیجیتالی، باید مورد بررسی قرار گیرند و مدل های تعلیمی با کیفیت، انعطاف پذیر و دارای انطباق با شرایط محلی برای افغانستان شناسایی گردد. چه از طریق برنامه ریزی و چه از طریق دادخواهی باید در راستای رفع مشکل اسناد اطفال که دسترسی شان را به خدمات تعلیمی کاهش می دهد، تلاش صورت گیرد.

ساختارهای تعلیمات تخنیکی و مسلکی موجود می باشد اما نیاز به بازنگری داشته و تعداد و کیفیت کار معلمان محلی نیز باید ضمن توجه به خاص به استخدام معلمان اناث بالا برده شود. خدمات تعلیمات تخنیکی و مسلکی باید شامل آموزش مهارت های جدید به معلمان یا ارتقای مهارت های فعلی شان باشد. هر چند که در بخش تعلیمات تخنیکی و مسلکی فرصت هایی موجود می باشد اما این فرصت ها کافی نبوده و مهارت ها همواره با شرایط بازار کار سازگاری ندارند. فراهم آوری حمایت های بعد از آموزش نیز ضروری می باشد و از سوی دیگر حمایت از بیجاشده گانی که از ارتباطات و اسناد لازم برخوردار نیستند، باید مورد توجه قرار گیرد.

در هرات میزگردهای تعلیمات تخنیکی و مسلکی و اشتغال توسط ریاست کار و امور اجتماعی سازمان دهی می شود. هدف این جلسات کمک کردن به هرات برای تبدیل شدن به پایتخت تعلیمات تخنیکی و مسلکی افغانستان و ایجاد ساختارهای پایدار می باشد. این مکانیزم هماهنگی همچنان می تواند به عنوان فرصتی برای شریک ساختن ارزیابی برنامه ها و تحلیل های بازار مورد استفاده قرار گیرد تا طرح برنامه تعلیمات تخنیکی و مسلکی بتواند با نیازهای بازار کار انطباق و هماهنگی بیشتری داشته باشد. مشارکت گسترده تر سکتور خصوصی از طریق مشورت و همکاری (مثل برنامه های مشوره دهی و کارآموزی) یک امر ضروری در توسعه نیروی کاری ماهر می باشد. بنا به گزارشات، پروسه کرایه کردن زمین های زراعتی دولتی برای بیجاشده گان اکنون در هرات جریان دارد. این پروسه می تواند تمام بیجاشده گانی را که دارای مهارت های زراعتی می باشند، پوشش دهد. اجتماعات نیمه شهری که اقتصادشان متکی به زراعت است، باید از طریق تحلیل و ارزیابی بازار، دسترسی به زیربنای زراعت، تأمین مواد، بازاریابی و عرضه دهی، یاری شوند. پروژه های اضطراری کوتاه مدت مثل "پول نقد برای کرایه" باید با فعالیت هایی که از خودکفایی اقتصادی خانواده های آسیب پذیر پشتیبانی میکنند، هماهنگی بیشتری داشته باشند.

بعد از چند سال چند محل غیررسمی در هرات سرانجام رسمیت پیدا کردند و خدمات مناسبی برای باشندگان فراهم شد. پالیسی بیجاشده گان داخلی، چارچوب بیجاشده گان داخلی و عودت کنندگان، فرمان ۳۰۵ ریاست جمهوری و پلان عمل هرات، گزینه های حفاظت بیجاشدهگان در برابر اخراج اجباری را مورد بررسی قرار داده و به بیجاشده گان بی زمین، زمین اختصاص می دهند. با این حال، حکومت محل فرمان شماره ۳۰۵ را به طور سخت گیرانه ای تفسیر نموده که بنا به آن تنها افرادی که برای پنج سال یا بیشتر بیجاشده اند، مستحق دریافت زمین می باشند. سازمان های انکشافی و بشردوستانه باید نظارت بر پروسه های تخصیص زمین را جهت تأمین شفافیت و عدالت ادامه دهند و فعالیت های دادخواهی شان را در راستای توزیع بموقع و عادلانه زمین برای بیجاشده گان استمرار بخشند.

مصونیت قانونی

دسترسی به اسناد

موجودیت اسناد

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوس دارای اسناد هویت^{۳۶}

اجتماع میزبان	بیجاشده گان	
	جدید	طولانی مدت
ذکور	٪۹۱	٪۹۸
اناث	٪۷۷	٪۹۲

تذکره و کارت رأی دهی دو سند رسمی هستند که در نزد اکثر بیجاشده گان وجود دارند. ۸۹ فیصد بیجاشده گان و تعداد مشابهی از اعضای اجتماع میزبان تذکره دارند. اما اطفال بیجاشده اغلب فاقد چنین اسنادی می باشند. بر علاوه، تنها یک سوم پاسخگویان در هر یک از گروههای مورد نظر دارای کارت ولادت بوده و تعداد کمتری از آنها نکاح خط دارند.

۳۶ اینکه میزان زنان دارای اسناد معتبر در میان بیجاشده شگان طولانی مدت، بالاتر از اجتماع میزبان است، نیازمند بررسی بیشتر می باشد.

زنان، اعم از زنان بیجاشده و بیجاننده، اغلب فاقد اسناد هویت بوده و تعداد زنان بدون سند بیشتر از مردان است. قابل ذکر است که کاستی‌ها در این زمینه شدید بوده و کماکان ادامه دارد. برای مثال، نسبت بیجاشده‌گان انات که تذکره دارند ۱۰ فیصد پایین‌تر از مردان است. این تفاوت در مورد پاسپورت و قبالة جات نیز چشمگیر است. بین تعداد مردان و زنان اجتماع میزبان که قبالة دارند، تفاوت ۳۰ فیصدی وجود دارد.

نداشتن اسناد عواقب و پیامدهای منفی در پی دارد. معلومات کیفی نشان می‌دهد که بسیاری از اطفال بدون اسناد هویت نمی‌توانند در مکتب ثبت نام کنند. برعلاوه، بزرگسالان بدون تذکره نمی‌توانند رأی بدهند. دولت برای رسیدگی به این مسئله کارت‌های رأی دهی خاصی را برای بیجاشده‌گان توزیع نمود (افراد غیربیجاشده در پشت تذکره خود یک استیکر دارند) اما تنها نصف بیجاشده‌گان گفته‌اند که دارای چنین کارتی می‌باشند. نداشتن اسناد هویت یا قبالة جات هنگام بازگشت به محل سکونت اصلی می‌تواند به عنوان مانعی برای دسترسی به زمین عمل کند.

موجودیت مکانیزم‌های اخذ یا تبدیل اسناد

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به مکانیزم اخذ یا تبدیل اسناد مدنی

اجتماع میزبان	بیجاشده‌گان
در این ساحه مکانیزم‌هایی برای اخذ یا تبدیل اسناد مدنی وجود دارد و مردم در دسترسی به آن و همچنین در گرفتن اسناد ضروری با هیچ مشکلی مواجه نمی‌باشند.	در این ساحه هیچ مکانیزم برای اخذ یا تبدیل اسناد مدنی وجود ندارد.

مکانیزم‌های اخذ یا تبدیل اسناد در محلات سکونت اصلی موجود می‌باشد اما بازگشت برای بیجاشده‌گان دشوار است، چون محل سکونت اصلی شان اغلب نا امن است. از سوی دیگر سفر به این ساحات نیز می‌تواند طولانی و پرهزینه باشد. گزینه دیگر سفر به کابل است که به مصرف آن برای بیجاشده‌گان بسیار بالاست.

الحاق فامیلی

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به مکانیزم‌های الحاق فامیلی

اجتماع میزبان	بیجاشده‌گان
در این ساحه مکانیزم‌هایی برای الحاق اعضای جدائده فامیلی وجود دارد اما برای تمام گروپ‌ها قابل دسترسی نیست.	در این ساحه مکانیزم‌هایی برای الحاق اعضای جدائده فامیلی وجود دارد اما برای تمام گروپ‌ها قابل دسترسی نیست.

جدایی اعضای خانواده‌ها مسئله‌ای است که به ندرت رخ می‌دهد و اکثراً مربوط به خانواده‌های عودت‌کننده‌گانی است که از ایران اخراج شده‌اند. مکانیزم‌هایی وجود دارد که مخصوص الحاق اعضای آن خانواده‌ها و نه اعضای خانواده‌های بیجاشده می‌باشند.

شرکت در امور عامه

توانایی رأی دادن و کاندید شدن

شاخص جایگزین کیفی: موجودیت مکانیزم‌هایی که امکان رأی دادن و کاندید شدن را برای مردم فراهم می‌کنند

اجتماع میزبان	بیجاشده‌گان
امکان رأی دادن و کاندید شدن در انتخابات برای هر کسی وجود دارد، هرچند موانع فرهنگی برای برخی گروپ‌ها موجود می‌باشد.	امکان رأی دادن و کاندید شدن در انتخابات برای هر کسی وجود دارد، هرچند موانع فرهنگی برای برخی گروپ‌ها موجود می‌باشد.

برای مشارکت بیجاشده‌گان در انتخابات چه در مقام رأی دهنده و چه به عنوان کاندید هیچ نوع مشکلات خاصی برای بیجاشده‌گان وجود ندارد. اما در اکثر موارد نداشتن اسناد، عدم تعلیم و این الزام که رأی دهنده باید در جایی که ثبت نام نموده است رأی بدهد، مانع از مشارکت آنان می‌شود. برخی از بیجاشده‌گان گزارش داده‌اند که به دلیل نداشتن اسناد هویت معتبر نتوانسته‌اند رأی بدهند، هرچند که دولت تذکره‌های موقتی را برای انتخابات پارلمانی توزیع نموده بود. به گفته زنان یک سلسله موانع فرهنگی وجود دارد که آنان را از شرکت در انتخابات باز می‌دارد.

شرکت در انتخابات شوراهای انکشافی محل

شاخص جایگزین: فیصدی نفوسی که در انتخابات قبلی شوراهای انکشافی محل اشتراک نموده است

اجتماع میزبان	بیجاشده‌گان		ذکور
	طولانی مدت	جدید	
٪۶۱	٪۵۴	٪۴۲	

اناث	٪۲۶	٪۲۲	٪۲۸
------	-----	-----	-----

۲۸ فیصد بیجاشده گان و ۱۴ فیصد اعضای اجتماع میزبان در زمان انتخابات شوراهای انکشافی محل در اجتماع شان حضور نداشتند. به نظر می آید که عدم آگاهی (بویژه در حوزه هفتم پولیس هرات) مانع عمده مشارکت آنان بوده، طوریکه ۲۹ فیصد اشخاص بیجاشده و ۲۷ فیصد اعضای اجتماع میزبان گزارش داده اند که از پروسه آگاهی نداشته اند. زنان بویژه در میان اعضای اجتماع میزبان ظاهراً مشارکت نسبتاً پایین تری در مقایسه با مدران داشته اند. تعداد بسیار کمی از بیجاشده گان در انتخابات شورای انکشافی محل خود را کاندید کرده بودند. بیجاشده گان می توانند به عنوان اعضای شورا انتخاب شوند و عده ای از زنان نیز انتخاب شده اند. بیجاشده گان و عوده کنندگان ساکن در ساحاتی که در آن اکثریت جمعیت را تشکیل می دهند، دارای نمایندگان انتخابی خاص خود می باشند. در اجتماعات بیجاشده نیز شوراهایی تأسیس گردیده که به طور اختصاصی برای بیجاشده شدگان و عودت کنندگان می باشند. اما اعضای شورا به طور عام از میان اجتماع میزبان انتخاب می شوند.

”ما به مردم دیگر اجازه نمی دهیم که رهبر ما باشند، ما از خود رهبر داریم و از بین مردم خود انتخاب می کنیم.“

زن عضو اجتماع میزبان، حوزه هفتم پولیس هرات

مشارکت در زندگی اجتماعی و سیاسی

شاخص جایگزین کمی: مشارکت فعال در زندگی اجتماعی یا سیاسی

اجتماع میزبان	بیجاشده گان		
	طولانی مدت	جدید	
٪۲۵	٪۲۰	٪۳۱	ذکور
٪۵	٪۲	٪۳	اناث

به نظر می آید که میزان سهم گیری در زندگی اجتماعی و سیاسی در میان افرادی که اخیراً بیجاشده اند، در مقایسه با اعضای اجتماع میزبان یا کسانی که برای مدت طولانی بیجا شده اند، بالاتر است. این مسئله می تواند ناشی از آن باشد که بیجاشده گان، بویژه افراد ساکن در سکونتگاهها، دارای شوراهایی می باشند که از آنها نمایندگی نموده و امکان مشارکت در زندگی و تصمیم گیری سیاسی را برای شان فراهم می سازند. اکثر عوده کنندگان یا بیجاشده گان نسبت به میزان مشورت و شمولیت شان ابراز رضایت کرده اند. بین میزان مشارکت مردان و زنان شکاف بزرگی وجود دارد. سطح مشارکت بیجاشده گان در خارج از سکونتگاه ها به طرز چشمگیری پایین می آید، طوریکه این رقم در ولسوالی گذره و حوزه هفتم پولیس هرات نزدیک به صفر بوده است.

دسترسی به غرامت و عدالت

موجودیت مکانیزم های رسیدگی به شکایات

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی پذیری و پاسخگویی مکانیزم های شکایات

اجتماع میزبان	بیجاشده گان
مکانیزم هایی برای رسیدگی به شکایات وجود دارد اما سطح پاسخگویی آنها محدود است.	مکانیزم هایی برای رسیدگی به شکایات وجود دارد اما سطح پاسخگویی آنها محدود است.

افراد بیجاشده می توانند شکایات شان را به ریاست مهاجرین و عودت کننده گان ارائه کنند. آنها همچنین می توانند از شماره ۴۱۰ که به طور اختصاصی برای بیجاشده گان و عودت کننده گان ایجاد شده است، استفاده نمایند. افزون بر آن، برخی از موسسات دارای مکانیزمهای اختصاصی شکایات به شمول بکس شکایات می باشند اما عودت کننده گان/بیجاشده گان معمولاً از این مکانیزم ها آگاهی نداشته و به مانند اجتماعات میزبان شکایات شان را به ملک قریه یا شوراهای انکشافی محل ارائه می کنند.

دسترسی به سیستم های عدلی رسمی یا غیررسمی

شاخص جایگزین کیفی: دسترسی به سیستم های عدلی رسمی یا غیررسمی

اجتماع میزبان	بیجاشده گان
سیستم های عدلی رسمی و غیررسمی در این ساحه موجود است اما کارکرد آنها محدود می باشد	سیستم های عدلی رسمی و غیررسمی در این ساحه موجود است اما کارکرد آنها محدود می باشد

سیستم های عدلی رسمی و غیررسمی معمولاً موجود بوده و در محلات اسکان بیجاشده گان کار می کنند. بیجاشده گان یا عودت کننده گان نیز به مانند اجتماع میزبان به این سیستم ها دسترسی دارند، هرچند که برخی از زنان بیجاشده درک کمتری از این پروسه دارند. با این حال، بیجاشده گان گرایش به آن دارند که از سیستم غیررسمی استفاده نمایند چون آنها رویکرد "سنتی" را ترجیح داده و به سیستم عدلی رسمی که فاسد پنداشته می شود، اعتماد ندارند.

موجودیت و پاسخگویی سیستم عدلی رسمی و غیررسمی

شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوسی که معتقد است سیستم عدلی فعلی قادر به دفاع حقوق آنها می باشد

اجتماع میزبان	بیجاشده گان		ذکور
	طولانی مدت	جدید	
٪۳۱	٪۳۳	٪۲۶	
٪۳۹	٪۴۴	٪۳۳	اناث

سکتور عدالت رسمی برای هیچ یک از گروپ های مورد نظر در هرات قابل اعتماد نیست. با توجه به سطح نسبتاً مشابه اعتماد در میان تمام گروپ ها می توان تصور کرد که سکتور عدلی - قضایی بر علیه گروپ های خاص تبعیض نمی کند. با این حال، این نکته همچنان تأیید می کند که شهروندان چه در شهر و چه در ساحات روستایی، سیستم عدلی غیررسمی را ترجیح می دهند که عملکرد آن سریع تر، عادلانه تر و شفاف تر از سیستم رسمی پنداشته می شود. در بحث های گروپی، اشتراک کنندگان از تمام گروپ ها از میزان بالای فساد در نظام عدلی رسمی شکایت داشتند.

فرصت ها، موانع و پیشنهادات برای مشارکت: مصونیت قانونی

اشخاص بیجاشده در گرفتن تذکره هنوز هم با موانع زیادی از جمله طرز العمل های اداری پیچیده و الزام ارائه درخواست به ریاست احوال نفوس در محل سکونت اصلی یا کابل، مواجه می باشند. مطابق به پالیسی ملی بیجاشده گان "وزارت امور داخله در توزیع تذکره الکترونیکی به بیجاشده گان بدون تذکره اولویت خواهد داد و به تمام ریاستخانه های مرکزی و ولایتی مهاجرین و عودت کننده گان صلاحیت صدور تذکره الکترونیکی را خواهد داد." این پالیسی همچنان بیان می دارد که "وزارت امور داخله سیستم آرشیو DPR خویش را عصری خواهد ساخت و معلوماتی را که در حال حاضر در مراکز ولایتی نگهداری می شوند، مرکزی خواهد ساخت تا برای بیجاشده گان ضرورت نباشد تا برای تأیید هویت به ولایات شان سفر نمایند، زیرا این کار پرهزینه بوده و هم اینکه خطرناک و دشوار می باشد. وزارت امور داخله همچنان اطمینان حاصل خواهد کرد که سیستم جدید امکان صدور تذکره را در هر یک از مراکز ولایات فراهم می سازد." با این حال، این کار هنوز انجام نشده و مکانیزم های لازم بر اخذ یا تبدیل اسناد تنها در محل سکونت اصلی یا کابل موجود می باشند. دیتابیس ثبت احوال مدنی در کابل وجود دارد اما متصل به ولایات نمی باشد. برنامه های دادخواهی باید دولت را تشویق کنند تا مکلفیت های درج شده در پالیسی بیجاشده گان داخلی را عملی نماید.

در ارتباط با نمایندگی از بیجاشده گان در مکانیزم های تصمیم گیری اجتماعی، پالیسی مذکور به بهبود نمایندگی در ساختارهای تصمیم گیری محلی از طریق موارد ذیل اولویت می دهد: تخصیص فیصدی ثابت شوراهای انکشافی محلی شهری برای سکونتگاه های غیررسمی حاوی شمار بالای بیجاشده گان یا عودت کننده گان، تأمین مبنای قانونی برای نمایندگی از عودت کننده گان و بیجاشده گان تازه وارد در شوراهای گذرها، حصول اطمینان از شمولیت بیجاشده گان و عودت کننده گان در تشکیلات اداری و بوردهای مشورتی شاروالی، و تأمین حق دسترسی به اطلاعات در مورد خدمات برای تمام شهروندان بویژه بیجاشده گان و عودت کنندگان. در ارتباط با مکلفیت های مرتبط به اسناد مدنی نیز دولت باید تشویق شود تا به این تعهدات عمل نمایند.

در ضمن، برنامه میثاق شهروندی به عودت کننده گان و بیجاشده گان این فرصت را می دهد تا در حکومت محلی اشتراک نموده و نگرانیهایشان را بازتاب دهند. برخی از آنان به عنوان نمایندگان اجتماعی انتخاب شده اند اما عدم آگاهی و اعتماد محدود به فراگیری و مؤثریت پروسه، مسئله ای است که به نوبه خود به مشارکت بیجاشده گان و اعضای اجتماع میزبان لطمه وارد می کند. هماهنگی و انسجام میان سازمان های انساندوستانه و شوراهای انکشافی محلی باید تقویت شود و در این زمینه تلاش بیشتری صورت گیرد. از جمله اینکه دانش کارمندان سازمان های انساندوستانه در مورد برنامه میثاق شهروندی و پروسه های شامل سازی بیجاشده گان در انتخابات شوراهای باید بهبود بخشیده شود. این امر به آنها کمک خواهد کرد تا در فعالیت های آگاهی رسانی مشارکت نمایند.

هیچ نوع مکانیزم پاسخگویی به شکایات وجود ندارد که مسائل مرتبط به اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گان را تحت رسیدگی قرار دهد. پروژه "آواز افغانستان" که توسط UNOPS و از طرف UNHCR، WFP، صندوق بشردوستانه افغانستان و اتحادیه اروپا تطبیق می شود، یک مرکز تماس بین سازمانی است که به افغان ها اجازه می دهد تا از طریق تماس با شماره رایگان یا ارسال پیام در وب سایت شان، تقاضای معلومات یا حمایت های بشردوستانه نمایند. این مرکز در ماه می ۲۰۱۸ تأسیس گردیده و توسط کارمندان اناث و ذکور که به چند زبان مسلط هستند، اداره می شود. خدمات به زبان های دری، پشتو، اردو و انگلیسی ارائه می شود. بنا به گزارش تماس ها، بیشتر از یک سوم تماس ها، تماس خروجی می باشند (به شمول ۳۲ فیصد تماس ها که در کتگوری "تعقیبی" قرار می گیرند). این امر نشان می دهد که آن مرکز مکانیزم هایی را برای پاسخگویی واقعی به نگرانی های شهروندان و گزارش دهی معلومات برای آنها ایجاد نموده است. به نظر می آید که قیمت تماس از اجتماعات میزبان تقریباً دو برابر قیمت تماس برای بیجاشده گان است و اکثر تماس گیرندگان، مردان بزرگسال می باشند.

اما غیر از آواز عموماً ظرفیت محدودی برای رسیدگی به شکایات و ارائه معلومات برای تماس گیرندگان وجود دارد. عوامل دیگری مثل آگاهی محدود و بی اعتمادی به شفافیت و رازداری این مکانیزم ها، منابع محدود و مشکلات در هماهنگی، به مؤثریت مکانیزم ها لطمه وارد می کنند.

به گفته اشتراک کنندگان ورکشاپ، جمعیت های بیجاشده اغلب از مکانیزم های عدلی محلی آگاهی ندارند. افزایش آموزش محلی برای مسئولین حل منازعه و آگاهی رسانی برای بیجاشده گان درباره مکانیزم های عدلی محلی، به بهبود دسترسی به عدالت در میان بیجاشده گان کمک خواهد کرد.

میزان ازدواج زیر سن هنوز هم بالاست اما به اندازه کافی تحت رسیدگی قرار نمی گیرد، چون پذیرش فرهنگی گسترده ای دارد. سازمانهای مربوطه باید به دادخواهی در نزد وزارت حج و اوقاف برای تصدیق یا صدور نکاح خط توجه نمایند،^{۳۷} که این مسئله به نوبه خود می تواند به جلوگیری از ازدواج اجباری کمک نموده و مطابقت ازدواج ها با قوانین افغانستان را تضمین نماید.

۳۷ ماده ۷۰ قانون مدنی افغانستان قانون ازدواج را ۱۶ سالگی برای دختران و ۱۸ سالگی برای پسران تعیین نموده است؛ ماده ۷۱ (بخش اول) حق ازدواج دختر زیر سن ۱۶ سالگی را به پدر یا سرپرست او می دهد و ازدواج اطفال صغیر زیر سن ۱۵ سالگی تحت هیچ شرایطی جواز ندارد.

تأثیر بیجاشده‌گی بر گروپ های مختلف

از نقطه نظر امنیت، اعتماد به پولیس و آزادی تحرک هیچ تفاوت قابل توجهی بین اجتماع میزبان و بیجاشده‌گان وجود ندارد. هر دو اجتماع اکثراً وابسته به کار آزاد بوده و در دسترسی به خدمات صحتی و تعلیمی با موانع خاصی روبرو می باشند. با این حال، بیجاشده‌گان در بخشهای مصونیت غذایی، مسکن و دسترسی به آب و امکانات فاضلاب با مشکلات شدیدی مواجه می باشند. نداشتن اسناد و شبکه های محدود اجتماعی نیز بر دسترسی شان به کار و تعلیم تأثیرگذار است.

هرچند که ظاهراً اعضای اجتماع میزبان از نقطه نظر مسکن و امکانات فاضلاب در شرایط بهتری قرار دارند و در بسیاری از موارد، نخستین عرضه کنندگان مساعدت ها می باشند که برای بیجاشده‌گان غذا و سرپناه فراهم می کنند اما با این وجود هم حس می کنند که حضور بیجاشده‌گان آنان را مجبور می کند تا منابع محدودشان را تقسیم نمایند، بدون آنکه در بدل آن چیزی دریافت نمایند.

افراد اخیراً بیجاشده و افرادی که برای مدت طولانی بیجا شده اند

در برخی زمینه ها تفاوت هایی میان افراد اخیراً بیجاشده و افرادی که برای مدت طولانی بیجاشده اند، وجود دارد، طوریکه وضعیت بیجاشده‌گان طولانی مدت اغلب مشابه با اعضای اجتماع میزبان است. احساس امنیت بیجاشده‌گان طولانی مدت مشابه با اعضای اجتماع میزبان است. تعداد بیشتری از آنها در مقایسه با بیجاشده‌گان جدید در خانه های شخصی زندگی می کنند و از دسترسی بهتری به غذا، حفظ الصحه و تأسیسات طبی برخوردارند. تعداد بیشتری از مردهای آنها در مقایسه با بیجاشده‌گان جدید تذکره داشته و به مانند اجتماعات میزبان می توانند رأی بدهند.

بررسی شاخص های مختلف نشان می دهد که بیجاشده‌گان طولانی مدت خود را به شکل بهتری با جامعه ادغام کرده اند و موفق به کسب درآمد، رسمی سازی مسکن و دسترسی به خدمات و مشارکت سیاسی شده اند. برعکس، بیجاشده‌گان جدید در دسترسی به خدمات با موانع بیشتری مواجه اند، فقیرترند و در وضعیتی بسر می برند که شکننده تر است، بویژه در ارتباط با مسکن.

مسائل فراراه باشندگان ساحات شهری و نیمه شهری

در زمینه هایی مثل احساس امنیت، اعتماد به پولیس، کمبود غذا، مسکن و دسترسی به امکانات فاضلاب، تفاوت هایی بین باشندگان ساحات شهری و نیمه شهری وجود دارد. میزان احساس امنیت در ساحات نیمه شهری نسبت به ساحات شهری بیشتر است. احساس ناامنی در ساحات شهری یک مسئله عام است: باشندگان اغلب حس می کنند که امنیت شخصی شان، بیشتر بخاطر فراوانی جرم و جنایت، در معرض خطر است. برعلاوه، معلومات کمی نشان می دهد که کمبود غذا در ساحات شهری، بویژه در حوزه هفتم پولیس هرات، شدت بیشتری دارد، طوریکه در ساحات نیمه شهری گرفتن غذا (در برخی موارد در بدل کار) یا کشت و کار آسان تر است.

در ارتباط با دسترسی به مسکن نیز تفاوت هایی بین باشندگان ساحات شهری و نیمه شهری وجود دارد. نیمی از بیجاشده‌گان جدید در ساحات نیمه شهری، در خیمه ها زندگی می کنند در حالیکه در حوزه های ششم و هفتم پولیس، هیچ یک از آنان در خیمه زندگی نمی کنند. برای بیجاشده‌گان در ساحات نیمه شهری، احتمال اینکه در خانه های کرایه زندگی کنند، بیشتر است. این نکته ناشی از آن است که در ساحات نیمه شهری مسکن به سرعت در حال اشباع می باشد. در ساحات شهری با توجه به اینکه هر خانواده دارای تشناب اختصاصی و جداگانه است، دسترسی بهتری به امکانات فاضلاب وجود دارد.

جنسیت

چنانکه در سراسر گزارش گفته شده است، بین مردان و زنان شکاف و تفاوت های بزرگی وجود دارد که نمایانگر بی توازنی عام جنسیتی در افغانستان می باشد. در برخی موارد، این تفاوت ها تنها زنان بیجاشده را متأثر می سازد و ما را به این نتیجه گیری سوق می دهد که بیجاشدن به نوبه خود آسیب پذیری زنان را افزایش داده و شکاف جنسیتی در محل سکونت اصلی نسبت به محل بیجاشده‌گی برجسته تر بوده است.

بیجاشده‌گان زن در مقایسه با هم‌تایان شان در اجتماع میزبان، از اعتماد به نفس کمتری برای یافتن شغل برخوردار می باشند. آنها حس می کنند که از تعلیم، دارایی و مهارت های کافی برای دسترسی به مشاغل برخوردار نیستند. افزون بر آن، دسترسی آنها به غذا کمتر از بیجاشده‌گان مرد است که در وسط روز در خلال انجام کار روزمزد ممکن است غذای مناسب بخورند.

به همین ترتیب، نسبت پایین تری از زنان اسناد هویت دارند، بخصوص پاسپورت و قبالة جات، که به نوبه خود دیگر نابرابری های فرهنگی را برجسته می سازد، طوریکه احتمال سفر کردن و تملک دارایی در میان زنان نسبت به مردان کمتر است. زنان همچنان به میزان پایتتری در انتخابات شرکت می کنند و احتمال مشارکت شان در فعالیت های اجتماعی و سیاسی کمتر است. این نابرابری ها می توانند در اثر بیجاشده‌گی تشدید یابند اما اساساً منشاء فرهنگی دارند.

اطفال صغیر

اطفال با آسیب پذیری های مختلفی مواجه اند که در اثر بیجاشده‌گی بیشتر تشدید می یابند. نخست آنکه، معلومات کیفی نشان می دهد که آنها اغلب مجبورند برای حمایت از خانواده تن به کار بدهند که این مسئله آنها را از حضور در مکتب باز می دارد. هرچند سنجش دقیق میزان شیوع این پدیده کاری است دشوار، اما گزارش شده است که کار اطفال یک امر شایع است. اطفال به کارهایی نظیر فروش مواد غذایی، موترشویی، بوت پاک و جمع آوری پلاستیک و موارد دیگر مشغول می باشند. کار اطفال یک پدیده شایع در افغانستان است که در اثر فقر و بیجاشده‌گی شدت آن افزایش می یابد.

دوم اینکه، بسیاری از اطفال بیجاشده، تذکره ندارند. چنانکه در بالا گفته شد، والدین برای گرفتن اسناد و تذکره مجبورند به محل سکونت اصلی شان سفر کنند که بسیار پرهزینه و خطرناک می باشد. در نتیجه اطفال به دلیل نداشتن تذکره نمی توانند در مکتب ثبت نام کنند. این مسئله یک مانع دیگر برای تعلیم اطفال بیجاشده بوجود می آورد.

مرور یافته ها

هرات - تمام گروپ های جمعیتی

مصونیت فزیک

مصونیت فزیک	حفاظت	امنیت و مصونیت		انسجام اجتماعی	
شاخص جایگزین کمی: فیصدی نفوسی که از قضایای خشونت فزیک، جنسی یا روانی آگاهی دارد.	فیصدی نفوسی که قادر به تحرک آزادانه در اجتماع است.	فیصدی نفوسی که در اجتماع احساس امنیت می کند.	فیصدی نفوسی که به پولیس اعتماد دارد.	موجودیت اشکال مختلف تبعیض	
بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	

مصونیت مادی

دسترسی به خدمات اساسی						
فیصدی نفوسی که گرسنگی را تجربه می کند	فیصدی نفوسی که به مسکن پایدار دسترسی دارد	فیصدی نفوسی که به آب آشامیدنی پاک دسترسی دارد	فیصدی نفوسی که به امکانات کافی فاضلاب دسترسی دارد	فیصدی نفوسی که به خدمات صحتی دسترسی دارد	فیصدی اطفالی که به مکتب (ابتدایی و ثانوی) دسترسی دارند	موجودیت و دسترسی به پشتوانه ها و برنامه های مصونیت اجتماعی
بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان

دسترسی به کار و اشتغال زایی					
دسترسی به بازارها	دسترسی به فرصت های تعلیمات تخنیک و مسلکی	موجودیت موانع قانونی یا اداری در دسترسی به اشتغال و کار آزاد	دسترسی به اشتغال یا کارآزاد	فیصدی نفوسی که اکثر اوقات قادر به پرداخت مصارف اساسی می باشد	
بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	

مسکن، زمین و دارایی

دسترسی به حق مسکن، زمین و دارایی	فیصدی نفوسی که دارای امنیت تصرف می باشد
بیجاشده	بیجاشده
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان

مصونیت قانونی

مشارکت در امور عامه		الحاق فامیلی		دسترسی به اسناد	
مشارکت فعال در امور اجتماعی و سیاسی	فیصدی نفوسی که در انتخابات قبلی شوراهای انکشافی محل اشتراک نموده است	موجودیت مکانیزم هایی که امکان رأی دادن و کاندید شدن را برای جمعیت فراهم می کند	دسترسی به مکانیزم های لازم برای الحاق فامیلی	دسترسی به مکانیزم های لازم برای اخذ یا تبدیل اسناد مدنی	فیصدی نفوسی که اسناد مدنی دارد
بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان

بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان

دسترسی به غرامت و عدالت

فیصدی نفوسی که معتقد است سیستم عدلی موجود قادر به دفاع از حقوق آنان می باشد	دسترسی به سیستم عدلی رسمی یا غیررسمی	موجودیت و پاسخگویی مکانیزمهای رسیدگی به شکایات
بیجاشده	بیجاشده	بیجاشده
اجتماع میزبان	اجتماع میزبان	اجتماع میزبان

هرات - تنها بیجاشده گان

مصونیت فزیکي	حفاظت	امنیت و مصونیت	انسجام اجتماعی
	شاخص جایگزین کتی: فیصدی نفوسی که از قضایای خشونت جسمی، جنسی یا روانی آگاهی دارد	فیصدی نفوسی که در اجتماع احساس امنیت دارد	فیصدی نفوسی که به پولیس اعتماد دارد
جدید	جدید	جدید	جدید
طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت

دسترسی به خدمات اساسی

مصونیت مادی	فیصدی نفوسی که گرسنگی را تجربه می کند	فیصدی نفوسی که به مسکن پایدار دسترسی دارد	فیصدی نفوسی که به آب آشامیدنی پاک دسترسی دارد	فیصدی نفوسی که به امکانات کافی فاضلاب دسترسی دارد	فیصدی نفوسی که به خدمات صحتی دسترسی دارد	فیصدی اطفالی که به مکاتب (ابتدایی و ثانوی) دسترسی دارند	موجودیت و دسترسی به پشتوانه ها و برنامه های مصونیت اجتماعی
	جدید	جدید	جدید	جدید	جدید	جدید	تمام بیجاشدهگان
طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت	طولانی مدت	

دسترسی به کار و اشتغال زایی

دسترسی به بازارها	دسترسی به فرصت تعلیمات تخنیکی و مسلکی	موجودیت موانع اداری یا قانونی در دسترسی به اشتغال و کار آزاد	دسترسی به اشتغال و کارآزاد	فیصدی نفوسی که اکثر اوقات قادر به پرداخت هزینه های اساسی است
جدید	جدید	تمام بیجاشده گان	تمام بیجاشده گان	تمام بیجاشده گان
طولانی مدت	طولانی مدت			

مسکن و دارایی

دسترسی به حق مسکن، زمین و دارایی	فیصدی نفوس دارای امنیت مسکن
تمام بیجاشده گان	جدید
	طولانی مدت

مصونیت قانونی	دسترسی به اسناد		الحاق فامیلی	مشارکت در امور عامه		
		فصدی فوسی که اسناد مدنی دارد	دسترسی به مکانیزم های لازم برای اخذ یا تبدیل اسناد مدنی	دسترسی به مکانیزم های الحاق فامیلی	موجودیت مکانیزم هایی که امکان رأی دادن و کاندید شدن را برای جمعیت فراهم می کند	فصدی نفوسی که در انتخابات قبلی شورای انکشافی محل اشتراک نموده است
جدید		جدید	تمام بیجاشده گان	تمام بیجاشده گان	تمام بیجاشده گان	جدید
طولانی مدت		طولانی مدت				اجتماع میزبان

دسترسی به غرامت و عدالت

فصدی نفوسی که معتقد است سیستم عدلی قادر به دفاع حقوق آنان می باشد	دسترسی به سیستم عدلی رسمی یا غیررسمی	موجودیت و پاسخگویی مکانیزم های رسیدگی به شکایات
تمام بیجاشده گان	تمام بیجاشده گان	تمام بیجاشده گان

بخش سوم - نتیجه گیری و توصیه ها

این ارزیابی در قالب یک مطالعه موردی درباره چالش ها و فرصت های دولت، سازمان های انکشافی و بشردوستانه در زمینه کار با جمعیت های بیجاشده در افغانستان انجام شده است. به طور کلی، چارچوب پالیسی و قانونی نسبتاً قوی است و مکانیزم های هماهنگی نیز وجود دارد اما تطبیق چارچوب چندان موفقانه نبوده است. دولت مرکزی برای ولایات پشتیبانی کافی فراهم نمی کند و حتی روند تطبیق ابتکارات محلی را کندتر می سازد.

واکنش های برنامه ای به بحران بیجاشده گان هرات ظاهراً با نیازهای اضطراری هماهنگی نسبتاً خوبی داشته اما گذار از برنامه های اضطراری به برنامه های طولانی مدت به شکل محدود بوده و فعالیت ها به اندازه کافی هماهنگ نمی شوند. در سال ۲۰۱۸ بسیاری از سازمان ها برای واکنش به ورود تعداد کثیر بیجاشده گان اقدامات شان را بالای واکنش اضطراری متمرکز ساختند اما به بهبود مقاومت و توانایی اجتماعات و حمایت از بیجاشده گان در دستیابی به راهکارهای پایدار توجه کمتری صورت گرفته است. برنامه های اضطراری کوتاه مدت در ماه جون ۲۰۱۹ خاتمه یافت اما هیچ نوع برنامه طولانی مدت که هدفش حمایت از بهبود اجتماعات باشد، جایگزین آنها نشده است.

در حالیکه باشنده گان اجتماعات میزبان یا جمعیت های بیجاشده به اکثر خدمات دسترسی دارند، کیفیت این خدمات بسیار پایین بوده است. این گزارش شکنندگی وضعیت بیجاشده گان را برجسته می سازد اما قابل ذکر است که وضعیت اعضای اجتماع میزبان هنوز هم متزلزل است، بویژه در ارتباط با مصونیت غذایی و دسترسی به مشاغل طولانی مدت و منبع عاید دوامدار. حضور بیجاشده گان و عودت کنندگان بر مراکز خدمات دولتی و اقتصاد شکننده ولایت فشار مضاعفی وارد می کند.

از دیدگاه دسترسی به غذا، مسکن (امنیت مسکن) و آب آشامیدنی پاک، تفاوت هایی بین بیجاشده گان و اجتماعات میزبان وجود دارد. آنها از نقطه نظر دسترسی به فرصت های اقتصادی وضعیت مشابهی دارند، هرچند که بیجاشده گان با مشکل نداشتن اسناد و شبکه های ارتباطی مواجه اند که به نوبه خود چانس اشتغال آنها و یا دسترسی به قرضه برای راه اندازی کار را پایین می آورد. گرفتن اسناد ملکی نیز یکی از مشکلات اساسی بیجاشده گان است و تنها در محل سکونت اصلی امکان تجدید اسناد برای شان امکان پذیر است. افرادی که برای بیشتر از سه سال بیجاشده اند، از دیدگاه دسترسی به مسکن، از جمله امنیت مسکن، صحت و امکانات فاضلاب، وضعیت مشابهی با اعضای اجتماع میزبان دارند.

با توجه به خطر تنش میان اجتماعات میزبان و بیجاشده و میزان نسبتاً بالای فقر در هر دو جمعیت لازم است تا برنامه های جامع و حساس به منازعه طراحی شود که هم نیازهای بیجاشده گان و هم نیازهای اعضای اجتماع میزبان را مد نظر قرار داده و کیفیت و کمیت خدمات را بهبود بخشند. بدین منظور پیشنهادات و توصیه های ذیل را ارائه می کنیم:

دادخواهی و پشتیبانی سازمانی

- با اذعان بر اینکه عودت کماکان یک راهکار برای بیجاشده گان است، باید به انجام دادخواهی و برنامه ریزی پرداخته شود تا اطمینان حاصل شود که ادغام مجدد به شکل یک گزینه در ساحات بیجاشده گی باقی می ماند. این پروسه شامل ارزیابی وزارت مهاجرین و عودت کننده گان در زمینه های پلان گذاری، هماهنگی و تخصیص منابع در راستای پشتیبانی از پروسه ادغام مجدد می باشد.
- وزارت مهاجرین و عودت کننده گان باید در پیشبرد نقش هماهنگی در سطوح ملی و ولایتی بیشتر پشتیبانی شود و باید بر روی هماهنگی بهتر فعالیت سازمان های مختلف در سطوح گوناگون تأکید صورت گیرد. روند هماهنگی در هرات باید با مشارکت شبکه های جامعه مدنی و سکتور خصوصی انجام شود، چون آنها از پتانسیل ایجاد همزیستی مسالمت آمیز و توانمندسازی اقتصادی برخوردار می باشند.
- برای ریاست مهاجرین و عودت کننده گان دادخواهی بیشتری انجام شود تا بتواند در تشریک معلومات و

مدیریت توقعات بیجاشدهگان نقش برجسته تری ایفا نماید. لازم به ذکر است که بیجاشدهگان توقعات بالایی دارند که هنوز برآورده نشده است و این مسئله ناامیدی آنها را نسبت به دولت و عرضه کنندگان خدمات افزایش می دهد. این توصیه می تواند از طریق پروسه های ارتباطی مناسب انجام شود، از جمله سازمان دهی جلسات منظم با بیجاشدهگان و نمایندگان اجتماع میزبان و استفاده از مکانیزم مدیریت شکایات.

اطمینان حاصل شود که اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی در پروسه های تصمیم گیری نقش فعال داشته و در طراحی و نظارت بر فعالیت هایی که برای پشتیبانی از بهبودی افراد متأثر شده انجام می شوند، مشارکت دارند.

موضوع تخصیص زمین در هرات پیگیری شود و برای توزیع عادلانه و بموقع زمین برای بیجاشدهگان بی زمین که تصمیم به ادغام مجدد گرفته اند، دادخواهی صورت گیرد. تجارب پیشین تخصیص زمین در هرات و کمک هایی که برای سکونتگاه های رسمی فراهم شده است، با هدف بهبود کمک ها در آینده از جمله در دیگر ساحات کشور، مورد بررسی قرار گیرد.

بسیاری از شاخص ها به دسترسی بیجاشدهگان به اسناد مدنی مربوط می شوند. در سطح ملی با دولت برای صدور تذکره در سطح محل دادخواهی صورت گیرد تا دیتابیس کابل به دیتابیس هرات و ولایات دارای تعداد بالای بیجاشدهگان متصل گردد. امکانات تأمین یا گسترش پشتیبانی برای دولت در تطبیق چنین فعالیت هایی باید مورد بررسی قرار گیرد.

برنامه ریزی

روند گذار از کمک های اضطراری به سوی بهبودی و راهکارهای پایدار باید به شکل بهتر طراحی شود و سازمان های انکشافی باید از همان آغاز در پروسه سهیم ساخته شوند.

اجتماعات میزبان دارای نیازهای مشابه به بیجاشدهگان می باشند و از این رو برنامه ریزی ها باید هم به بیجاشدهگان و هم به اجتماعات میزبان معطوف باشند. طراحی برنامه ها باید متبنی بر نیاز باشد و به این نکته توجه داشته باشد که تنش ها یا منازعات بالقوه چطور می توانند با استفاده از مکانیزم های حساس به منازعه تحت رسیدگی قرار گرفته و یا کاهش یابند.

دولت و سازمان های مساعدتی باید در برنامه های شان به مصونیت غذایی اولویت بدهند و اهداف واضحی را برای کاهش عدم مصونیت غذایی وضع نمایند.

فعالیت های حفاظتی که شامل آگاهی رسانی در مورد حقوق قربانیان و آموزش در مورد پیشگیری و گزارش دهی قضایای خشونت جنسیتی می باشند، باید تقویت شوند. خشونت جنسیتی هنوز هم مسئله ای است که صحبت کردن راجع به آن نهی شده و میزان گزارش دهی چنین قضایایی کماکان پایین است که در نتیجه برنامه ها باید به جای صرفاً تمرکز کردن بالای زنان، مردان را نیز سهیم سازند. تدابیری مثل ایجاد فضاهای امنی که در آن زنان بتوانند صحبت کنند، تقویت مکانیزم های ارجاع دهی و برنامه های آگاهی رسانی باید با گذشت زمان محیطی را بوجود آورند که در آن قربانیان بتوانند مشکلات شان را با خاطر آسوده گزارش کنند. اطمینان حاصل شود که قضایای گزارش شده به شکل مناسب پیگیری شده و پشتیبانی کافی در پیمودن مسیر ارجاع فراهم می گردد.

برنامه های جاری تأمین سرپناه باید بازنگری شود و باید شیوه های لازم برای بهبود امنیت مسکن و شرایط مسکن بیجاشدهگان از جمله افراد ساکن در خانه های کرایه، شناسایی گردد. باید مساعدت هایی فراهم گردد که هم بیجاشدهگان و هم اجتماع میزبان از آن بهره مند شوند.

فعالیت های تعلیمی و آموزشی رسمی در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی باید افزایش داده شود و ضمناً اطمینان حاصل شود که حمایت های اضطراری از جمله تأسیس مکاتب موقتی، انتقال به ساختمان های دائمی، احداث صنف های درسی و ارتقای ظرفیت معلمان جدید، فراهم می گردد. شیوه های پدید برای کمک به عرضه تعلیمات ابتدایی و ثانوی در قالب مواردی همچون بورسیه های خصوصی، آموزش از راه دور یا متصل کردن دانشگاه هرات به دانشگاه های کشورهای دیگر، مورد بررسی و کاوش قرار گیرد.

فعالیت های معیشتی در راستای بهبود خودکفایی باید تقویت و پشتیبانی شوند. تدابیر اضطراری از جمله تأمین مساعدت نقدی برای پرداخت کرایه خانه می توانند به فعالیت هایی که از خودکفایی خانواده های آسیب پذیر پشتیبانی می کنند، پیوند داده شوند. امکان ارتباط بیشتر با سکتور خصوصی و مشارکت هرچه بیشتر آن باید از همان آغاز مورد بررسی قرار گیرد تا ضمن ارائه تعلیمات تخصصی و مسکلی و حمایت های تکمیلی که با نیازهای بازار کار مطابقت داشته باشد، بتواند یک نیروی کاری ماهر و مورد تقاضای بازار را پرورش دهد. پشتیبانی خاص برای بیجاشدهگان باید زمانی فراهم گردد که دسترسی به کار یا قرضه به دلیل نداشتن شبکه های اجتماعی یا اسناد مدنی امکان پذیر نباشد.

اجتماعات نیمه شهری که اقتصادشان متکی به زراعت است، باید همکاری و مساعدت شوند. لازم است تا تحقیقات بیشتری از جمله ارزیابی و تحلیل بازار با تمرکز بر ساحات نیمه شهری انجام شود. غیر از شناسایی و سرمایه گذاری در محصولات زراعتی با ارزش، در زمینه رفع موانع زیربنایی، تأمین مواد، پردازش محصولات، بازاریابی و تأمین قرضه برای دهاقین نیز باید به تأمین مساعدت های لازم پرداخته شود. افزون بر آن، امکان کرایه کردن اراضی دولتی برای زراعت نیز باید در راستای پشتیبانی از بیجاشدهگان دارای مهارت های زراعتی مورد بررسی و کاوش قرار گیرد.

مکانیزم های شکایات باید ضمن افزایش سطح آگاهی و رسیدگی بموقع به شکایات، تقویت گردد. این

مکانیزم‌ها باید پیگیری شکایات اجتماعات را به طور جدی در دستور کار خویش قرار دهند.

- برنامه‌میشاق شهروندی ظاهراً تاکنون وسیع‌ترین سیستمی بوده که به عرضه خدمات برای بیجاشده‌گان و اجتماعات میزبان پرداخته است، هرچند که برای ارائه راهکارهای بهتر می‌توان تلاش‌های بیشتری انجام داد. شیوه‌های همکاری با شوراهای انکشافی محل باید بیشتر مورد بررسی قرار گیرد، چون این شوراهای از پتانسیل بالایی برای ایجاد یکپارچگی اجتماعی میان گروههای جامعه و کاهش خطر جنگ برخوردار می‌باشند.
- **دسترسی به عدالت** در میان بیجاشده‌گان باید از طریق آموزش محلی مسئولین در مورد حل منازعه و مطلع ساختن بیجاشده‌گان از مکانیزم‌های عدلی محلی، افزایش داده شود.
- ابتکارات متمرکز بر پشتیبانی از روند بازگشت بیجاشده‌گان، از جمله مواردی که در محلات بیجاشده‌گی و نیز در محل اصلی سکونت بیجاشده‌گان انجام شده‌اند، باید در راستای فهم چالش‌ها و فرصت‌های موجود برای گسترش یا تکرار چنین تدابیری بررسی و ارزیابی شوند.^{۲۸} باید اطمینان حاصل شود که این ارزیابی‌ها در سطح گسترده‌ای بویژه با وزارت مهاجرین و عودتکننده‌گان شریک می‌شود و به منظور طراحی فعالیت‌های آینده برای کمک به بازگشت بیجاشده‌گان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

^{۲۸} ADSP در حال حاضر مصروف انجام یک تحقیق با عنوان "یادگیری از تجارب بازگشت بیجاشده‌گان" می‌باشد.

بخش چهارم - پلان عمل

پلان عمل فهرست اولیه ای از اقدامات اولویت مند برنامه ای، پالیسی سازی و دادخواهی ارائه می کند که اعضای ADSP می توانند آنها را در خلال پلان گذاری استراتژیک برای سه تا پنج سال آینده مد نظر قرار داده و در همکاری و هماهنگی با همکاران دیگر از روند بهبود و توانبخشی اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی در هرات حمایت نمایند.

اقدامات پیشنهادی به طور کلی اجتماعات مورد نظر به شمول بیجاشده گان و اجتماع میزبان را به عنوان یک کل در نظر می گیرند. اما با این وجود در مواردی که یک مشکل تنها یک اجتماع را تحت تأثیر قرار داده باشد، اقدامات خاص پیشنهاد شده است. در مواردی که بیجاشده گان در سکونتگاه ها بویژه در ساحات نیمه شهری زندگی می کنند، فعالیت های پیشنهادی باید معطوف به اجتماع میزبان نیز باشند و یا مزایایی برای آنها فراهم نمایند.

مصونیت فیزیکی				
اهداف	اقدامات	نتیجه متوقعه	خطرات و فرضیه ها	تطبيق کننده
<p>ایجاد محیطی که برای بهبود گزارش دهی و واکنش به خشونت جنسیتی مناسب باشد و به حقوق قربانیان احترام گذاشته شود</p>	<ul style="list-style-type: none"> انجام یک بررسی دقیق در مورد مسائل مرتبط به جنسیت جهت شناسایی خطرات ساختاری و ظرفیت های لازم برای بهبود توانایی بیجاشده گان. همچنین، بازنگری مکانیزم های جاری خدمات، همانگی و ارجاع دهی و بررسی ظرفیت سازمان های مربوطه در زمینه پیشگیری و مدیریت قضایای خشونت جنسیتی. استفاده از یافته های بررسی جنسیتی برای اثرگذاری بر تدوین برنامه های واکنش به خشونت جنسیتی همکاری با کل اجتماعات به شمول مردان و زنان در راستای مقابله با باورها و عملکردهای فرهنگی زیان بخش به شیوه هایی که از نظر فرهنگی مناسب باشد همکاری با مسئولین پولیس، نظام عدلی-قضایی و دولت در راستای انکشاف برنامه های مناسب ارتقای ظرفیت با تمرکز بر چارچوب های قانونی افغانی و بین المللی و پروسه های گزارش دهی و واکنش همکاری با کارگزاران حاکمیت قانون در راستای تقویت برنامه هایی که بین بیجاشده گان و قوای پولیس ایجاد اعتماد می کنند. ارزیابی اقدامات آگاهی رسانی، گزارش دهی و ظرفیت سازی در راستای اثرگذاری بر طراحی مراحل بعدی 	<p>قربانیان حس می کنند که بهتر می توانند قضایای خشونت جنسیتی را گزارش دهند و اجتماعات نیز به طور کلی درک بهتری از تأثیرات عملکردهای فرهنگی زیان بخش و چگونگی مقابله با آنها دارند.</p>	<p>ممنوعیت ها و اعتماد محدود</p> <p>خطرات امنیتی بالقوه در عرضه خدمات واکنش به خشونت جنسیتی و برنامه هایی که به مقابله با عملکردهای فرهنگی مضر می پردازند</p> <p>کمبود بودجه</p> <p>کمبود پولیس و عدم مشارکت اجتماع</p> <p>تعداد محدود موسساتی که در عرضه خدمات مشارکت دارند</p>	<p>حلقه مصونیت (رهبر)</p> <p>سازمان های بشردوستانه که به عرضه پروژه ها در راستای مساعدت به قربانیان خشونت جنسیتی در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی می پردازند</p>

<p>سازمان های بشردوستانه و انکشافی که به تطبیق پروژه های معطوف به اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی می پردازند</p>	<p>کمبود بودجه تخصص محدود در زمینه تحلیل خطر منازعه در میان سازمان های بشردوستانه</p> <p>مخالفت اداره محل و اجتماعات با ادغام مجدد بیجاشده گان</p>	<p>برنامه ها با حساسیت به منازعه طراحی شده و به منازعات بالقوه و بالفعل رسیدگی می کنند</p>	<p>● انجام تحلیل خطر منازعه قبل از طراحی برنامه</p> <p>● شریک ساختن تحلیل خطر منازعه با همکاران و سازمان های شرکت کننده در فعالیت هایی که برای حمایت از اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی انجام می شوند</p> <p>● طراحی و تطبیق پروژه هایی که مبتنی بر نیاز بوده و به چگونگی رفع و یا کاهش منازعه توجه دارند</p> <p>● طراحی و تطبیق پروژه ها در راستای افزایش آگاهی از حقوق بیجاشده گان، و نیز فعالیت های اجتماعی و فرهنگی که سبب افزایش تفاهم و همزیستی مسالمت آمیز بویژه در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی شوند</p> <p>● نظارت و ارزیابی مداوم تأثیرات برنامه های همزیستی و شریک ساختن نتایج و آموخته ها با همکاران و سازمان های ذیدخل</p> <p>● طراحی و تطبیق پروژه ها در همکاری با اجتماعات میزبان و بیجاشده</p> <p>● پشتیبانی از ریاست مهاجرین و عودت کننده گان هرات در زمینه پلان گذاری، هماهنگی و تخصیص منابع برای ابتکاراتی که از پروسه های بازگشت و ادغام مجدد پشتیبانی می کنند</p>	<p>تقویت انسجام اجتماعی از طریق طراحی برنامه های حساس به منازعه</p>
<p>اعضای ADSP (سازمان رهبر) و سازمان های بشردوستانه که در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی کار می کنند</p>	<p>بودجه محدود در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی</p> <p>عدم همکاری شورای انکشافی محل</p>	<p>انسجام اجتماعی از طریق یک برنامه فراگیر شکل گرفت</p>	<p>● دادخواهی با برنامه میثاق شهروندی در راستای پشتیبانی از اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی</p> <p>● شناسایی مکانیزم های لازم برای هماهنگی و همکاری، از جمله در بخش شریک سازی معلومات و اولویت بندی ساحات و سکتورهای مداخله و پیگیری نتایج و آموخته ها</p>	<p>افزایش همکاری با برنامه میثاق شهروندی و شوراهای انکشافی محل</p>
<p>اعضای ADSP (سازمان رهبر)، سازمان های انکشافی و بشردوستانه</p>	<p>این اقدام نیازمند سطح بالای مشارکت و انعطاف پذیری از جانب سازمان های انکشافی و بشردوستانه می باشد</p> <p>پروژه ها یا بودجه های انکشافی باید معطوف به اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی باشند</p>	<p>برنامه ها دارای نتایج طولانی مدت و پایدار برای کل اجتماع می باشند</p>	<p>● نقشه برداری از برنامه های انکشافی معطوف به ساحات متأثر شده از بیجاشده گی</p> <p>● آغاز یا تقویت گفتگو و هماهنگی با سازمان های انکشافی با هدف ارتباط دادن اقدامات بشردوستانه کوتاه مدت به برنامه های انکشافی طولانی مدت</p> <p>● دادخواهی برای شامل سازی ساحات متأثر شده از بیجاشده گی در برنامه ها یا پروژه های انکشافی و پیگیری پروسه</p>	<p>سهیم ساختن سازمان های انکشافی در طراحی برنامه هایی که دسترسی به خدمات را برای اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی افزایش می دهند</p>

<p>اعضای ADSP،</p> <p>حلقه مصونیت غذایی و حلقه تغذی (رهبر)</p> <p>سازمان های بشردوستانه که در زمینه مصونیت غذایی کار می کنند</p>	<p>نبود بودجه یا برنامه هایی که اجتماعات یا افراد خاص را هدف بگیرند</p>	<p>اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی در زمینه افزایش مصونیت غذایی حمایت و پشتیبانی می شوند</p>	<p>● برقراری ارتباط یا دادخواهی با سازمان های فعال در بخش مصونیت غذایی در راستای نظارت بر وضعیت غذایی اجتماعات و افراد آسیب پذیری که از بیجاشده گی تأثیر پذیرفته اند</p> <p>● دادخواهی برای شامل سازی اجتماعات و افراد آسیب پذیر در برنامه های مصونیت غذایی یا طراحی و تطبیق پروژه هایی که بر رفع فوری کاستی ها تمرکز داشته و به ابتکارات طولانی مدت متصل می باشند</p>	<p>پشتیبانی از اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی در زمینه دسترسی به غذای کافی و متنوع بویژه در فصل زمستان</p>
<p>اعضای ADSP،</p> <p>حلقه تأمین اضطراری سرپناه و NFI (رهبر)،</p> <p>سازمان های بشردوستانه که به تطبیق برنامه های سرپناه می پردازند</p>	<p>زمین یک مسئله حساس است و توزیع آن برای خانواده های بی زمین ممکن است موانعی را در پی داشته باشد. بررسی چالش هایی که تاکنون وجود داشته است (به مسلخ و تجارب دیگر مراجعه شود) می تواند به شناسایی راه های لازم برای کاهش موانع کمک نماید. نبود بودجه برای برنامه های تأمین سرپناه می تواند به عنوان یک مانع در تأمین مسکن عمل نماید.</p>	<p>اعضای بی زمین در اجتماعات متأثر شده از مسکن و حمایت قانونی در برابر اخراج برخوردار بوده و به مسکن پایدار دسترسی دارند.</p>	<p>● دادخواهی با وزارت مهاجرین و عودت کننده گان، MUDL و شاروالی هرات در راستای تطبیق مناسب فرمان ۳۰۵ ریاست جمهوری پیرامون تخصیص زمین؛ رسمی کردن سکونتگاه های بیجاشده گان طولانی مدت که بر روی اراضی دولتی واقع شده اند؛ و تأمین جواز تصرف یا قباله.</p> <p>● بازنگری برنامه های جاری تأمین سرپناه و شناسایی مساعدت های خلاق در بخش تأمین سرپناه و مسکن برای اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی. توجه به ترمیم یا بهسازی خانه های کرایبی برای آنکه به اعضای اجتماع میزبان نیز فایده برسد.</p> <p>● برقراری ارتباط با سازمانهای معیشت زایی در هرات برای آنکه منتفعین برنامه "پول نقد برای کرایه خانه" به فرصتهای اشتغال دسترسی داشته باشند</p> <p>● برقراری ارتباط مسئول برنامه های خصوصی مسکن و بررسی فرصت های همکاری برای تأمین مسکن اقتصادی در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی</p>	<p>افزایش دسترسی به مسکن پایدار و امنیت مسکن</p>
<p>سازمان های بشردوستانه که به عرضه خدمات "آبرسانی، فاضلاب و حفظالصحه" در ساحات شهری و نیمه شهری می پردازند</p>	<p>نبود بودجه یا برنامه هایی که معطوف به اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی باشند</p> <p>موانع قانونی یا سازمانی در کاهش قیمت آب</p>	<p>در اجتماعاتی که اخیراً از بیجاشده گی متأثر شده اند، دسترسی به خدمات کم هزینه "آبرسانی، فاضلاب و حفظالصحه" افزایش یافت</p>	<p>● اجرا یا بازنگری ارزیابیهای "آبرسانی، فاضلاب و حفظالصحه" در ساحات متأثر شده از بیجاشده گی در مواردی که کمبود امکانات فاضلاب گزارش شده، و همچنین طراحی برنامه های لازم برای رفع فوری کاستی ها</p> <p>● دادخواهی برای شامل سازی اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی در برنامه های انکشافی "آبرسانی، فاضلاب و حفظالصحه"</p> <p>● دادخواهی با دفتر مرکزی "شرکت آبرسانی و فاضلاب" (AUWSSC) در کابل و دفتر آن در هرات در راستای بررسی راه های کاهش مصرف آب برای اعضای آسیب پذیر اجتماع</p>	<p>افزایش دسترسی به امکانات آب و فاضلاب در اجتماعاتی که اخیراً از بیجاشده گی متأثر شده اند</p>

<p>ADSP اعضای و حلقهٔ صحت (رهبر) ،</p> <p>سازمان های بشردوستانه ای که به تأمین خدمات صحتی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی میپردازند</p>	<p>نبود بودجه یا برنامه‌های معطوف به اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی</p>	<p>دسترسی پذیری و کیفیت خدمات صحتی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی افزایش یافت</p>	<p>● اجرا یا بازنگری ارزیابیهای صحتی در ساحات متأثرشده از بیجا شده گی، به شمول مکانیزم های هماهنگی و ارجاع دهی و ظرفیت های کارگزاران</p> <p>● دادخواهی برای شامل سازی اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی در برنامه انکشافی صحتی، به شمول افزایش تعداد و بهبود کیفیت کلینیک های سیار و تقویت ظرفیت های امداد اولیه در اجتماعات</p> <p>● طراحی و تطبیق برنامه ها در راستای رسیدگی فوری به کاستی های موجود در عرضه خدمات صحتی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی، ضمن حصول اطمینان از اتصال آنها به اقدامات طولانی مدت</p> <p>● بازنگری مکانیزم های جاری هماهنگی در میان عرضه کنندگان خدمات صحتی و مکانیزم های رجعت دهی بیماران و تأمین پشتیبانی برای بهبود هر چه بیشتر این مکانیزمها</p>	<p>افزایش دسترسی به خدمات صحتی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی</p>
<p>اعضای ADSP و گروپ کاری تعلیم در شرایط اضطراری (رهبران)،</p> <p>سازمان های بشردوستانه ای که به عرضه خدمات تعلیمی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی می پردازند</p>	<p>نبود برنامه های معطوف به اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی</p> <p>نبود زیر بنا و عدم علاقمندی و تمویل کنندگان به توزیع ز مین</p>	<p>اطفال دختر و پسر که از بیجا شده گی تأثیر پذیرفته اند، دسترسی شان به تعلیمات ابتدایی و ثانوی، از طریق مواردی همچون روشهای تعلیمی خلاق و بدیل، افزایش یافته است.</p>	<p>● اجرا یا بازنگری ارزیابیهای تعلیمی در ساحات متأثر شده از بیجا شده گی، ضمن توجه خاص به ابتکاراتی که از اتصال برنامه های اضطراری به ساختارهای دائمی پشتیبانی می کنند</p> <p>● دادخواهی برای شامل سازی اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی در برنامه های انکشافی تعلیمی، به شمول افزایش تعداد تأسیسات و بهبود ظرفیت معلمان</p> <p>● طراحی و تطبیق برنامه ها در راستای رسیدگی فوری به کاستی ها در عرضه خدمات تعلیمی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی، به شمول افزایش آگاهی والدین از مزایای تعلیم و بسته های تشویقی ضمن اتصال این برنامه ها به مداخلات طولانی مدت</p> <p>● مرور تجارب جهانی و محلی کسب شده در ارتباط با روشهای حمایت تعلیمی، از جمله بورسیه های خصوصی یا یادگیری از راه دور، و ارزیابی امکانات آزمایش آن در هرات</p>	<p>افزایش دسترسی به تعلیمات رسمی در اجتماعات متأثرشده از بیجا شده گی</p>

<p>ADSP اعضای و سازمانهای بشردوستانه ای که به عرضه خدمات در راستای دسترسی پذیر ساختن اشتغال و کار آزاد می پردازند</p> <p>عدم علاقمندی دولت یا سکتور خصوصی به همکاری و هماهنگی</p> <p>زمین یک مسئله حساس است و باید انتظار داشت که بیجاشده گان در کرایه کردن اراضی زراعتی با موانعی روبرو خواهند شد.</p>	<p>نیروی کاری ماهر و مورد نیاز بازار کار شکل گرفته که دسترسی آن به اشتغال و کار آزاد چه در ساحات شهری و چه در ساحات نیمه شهری افزایش یافته است</p>	<p>● دادخواهی با عرضه کنندگان خدمات ترانسپورتنی دولتی و خصوصی در راستای متصلکردن اجتماعات متأثرشده از بیجاشده گی به بازارها</p> <p>● حمایت از مکانیزم های هماهنگی مثل میزگردهای تعلیمات تخنیکی و مسکلی (ریاست کار و امور اجتماعی) در راستای تشریک معلومات، ارزیابی های بازار و مطالعات، و دادخواهی برای شامل سازی اجتماعات متأثرشده از بیجاشده گی در این مکانیزم ها</p> <p>● دادخواهی با وزارت مهاجرین و عودت کننده گان و نظارت بر تطبیق احکام مرتبط به تعلیمات تخنیکی و مسکلی که درج پالیسی ملی بیجاشده گان شده اند</p> <p>● طراحی یا تطبیق برنامه ها در راستای رسیدگی فوری به کاستی ها در تعلیمات تخنیکی و مسکلی، و ارتباط دادن آنها به ارزیابی های بازار، پشتیبانی بعد از آموزش و برنامه های انکشافی طولانی مدت</p> <p>● بازنگری عملکردهای جهانی و محلی در زمینه پشتیبانی از بیجاشده گان بی سند برای دسترسی به تعلیمات تخنیکی و مسکلی، اشتغال و قرضه، و همچنان طراحی و تطبیق فعالیت های آزمایشی.</p> <p>● پشتیبانی از تأسیس یا انکشاف مراکز اشتغال و تعلیمات تخنیکی و مسکلی در ساحات متأثرشده از بیجاشده گی</p> <p>● برقراری ارتباط با سازمانهای انکشاف زراعتی در راستای رفع موانع فراروی دهاقین، و تأمین قرضه در ساحاتی که بیجاشده گان دارای مهارت های زراعتی بتوانند کار کنند</p> <p>● بازنگری قوانین، طرزالعملها و فرصت های کرایه کردن اراضی دولتی و شناسایی شیوههای مختلف برای پشتیبانی بیجاشده گان و اعضای اجتماعات میزبان که برغم داشتن مهارت های زراعتی، دسترسی به زمین ندارند.</p>	<p>افزایش دسترسی به اشتغال و کار آزاد</p>	<p>پلتفورم بیجاشده گان آسیا پلان عمل برای ادغام مجدد: هرات دسمبر ۲۰۱۹</p>
---	--	---	---	--

مصونیت قانونی				
اهداف	اقدامات	نتیجه متوقعه	خطرات و فرضیه ها	تطبيق کننده
<p>بهبود دسترسی بیجاشده گان به اسناد مدنی</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● دادخواهی با وزارت مهاجرین و عودت کننده گان و وزارت داخله برای وصل کردن دیتابیس اسناد مدنی کابل به هرات برای صدور تذکره در سطح محل ● تأمین پشتیبانی تخنیکی برای وزارت داخله/ریاست ثبت احوال نفوس در راستای توزیع تذکره در سطح محل ● طراحی یا تطبیق برنامه ها در راستای رسیدگی فوری به کاستی های موجود در صدور اسناد مدنی برای بیجاشده گان و متصل کردن این برنامه ها به اقدامات طولانی مدت 	<p>بیجاشده گان در هرات می توانند تذکره بگیرند</p>	<p>نبود بودجه یا برنامه هایی که وزارت داخله یا ریاست ثبت احوال نفوس را در زمینه رسیدگی به این مسئله حمایت و پشتیبانی کنند</p> <p>عدم علاقمندی دولت</p>	<p>اعضای ADSP و حلقه مصونیت</p>
<p>افزایش مشارکت در انتخابات شورای انکشافی محل در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● بحث و گفتگو بخش های مختلف برنامه میثاق شهروندی در راستای افزایش آگاهی بیجاشدهگان از این برنامه و پروسه های مرتبط به شامل سازی آنان در انتخابات شورای محل و پیگیری پروسه 	<p>مشارکت بیجاشده گان در امور اجتماعی و سیاسی افزایش یافته است</p>	<p>عدم علاقمندی اجتماع و بی اعتمادی به فراگیری و مؤثریت پروسه</p>	<p>اعضای ADSP و حلقه مصونیت</p>
<p>افزایش دسترسی به غرامت و عدالت</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● دادخواهی یا تأمین پشتیبانی مستقیم برای افزایش آگاهی از مکانیزم های رسیدگی به شکایات در اجتماعات متأثر شده از بیجاشده گی و حصول اطمینان از پیگیری شکایات ● دادخواهی با سازمان هایی که مسئولین را در مورد حل منازعه در سطح محل آموزش می دهند، در راستای شامل سازی اجتماعات متأثر شده در برنامه های شان ● طراحی و تطبیق برنامه ها در راستای رسیدگی فوری به کاستی های در دسترسی به عدالت ضمن ارتباط دادن آنها به اقدامات طولانی مدت ● تدوین و تطبیق پروژه ها در راستای آگاه ساختن بیجاشده گان از مکانیزم های عدلی-قضایی محلی ● دادخواهی با نهادهای دولتی در راستای صلاحیت دادن به وزارت حج و اوقاف در زمینه تصدیق یا صدور نکاح خط 	<p>در اجتماعات متأثر شده بیجاشده گی، فرصت رسیدگی به شکایات، دریافت غرامت و دسترسی به مکانیزم های عدلی رسمی یا سنتی افزایش یافته است.</p>	<p>نبود برنامه هایی که به اجرای این فعالیتها بپردازند</p> <p>اعطای صلاحیت تصدیق یا صدور نکاح خط به وزارت حج و اوقاف، موانع قانونی یا اداری در پی دارد.</p>	<p>اعضای ADSP و حلقه مصونیت (رهبران)، سازمان های بشردوستانهای که در پشتیبانی از مکانیزم های حل منازعه و سکوتور عدلی-قضایی (رسمی) و غیررسمی مشارکت دارند</p>

DRC DANISH
REFUGEE
COUNCIL

NRC NORWEGIAN
REFUGEE COUNCIL

پلتفرم بیجا شده گان آسیا ابتکاری است که مشترکاً توسط انجمن مهاجرین دنمارک، کمیته نجات بین الملل، انجمن مهاجرین ناروی و سازمان امداد بین الملل تطبیق می شود و هدفش کمک به ارائه راهکارهای جامع برای افغان های متأثر شده از بیجا شده گی می باشد. این سازمان با تکیه بر حضور عملیاتی سازمان های همکار خویش، به مشارکت سازنده در ابتکارات گفتگو و دادخواهی در راستای پشتیبانی از افغان های بیجا شده می پردازد.